

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" ПОЖЕГА

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

ЗА ШКОЛСКУ 2013/2014. ГОДИНУ

ПОЖЕГА, јун 2013. године

---

osplekovic@gmail.com

Време трајања Школског програма: 4 године

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

СВРХА

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке, и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложенем друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и доприноси демократском, економском и културном развоју друштва.

ЦИЉЕВИ

- Развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима.
- Подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика.
- Оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења.
- Оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот.
- Развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина.
- Омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања.
- Развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине.
- Усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва.
- Развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске традиције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост.
- Поштовања права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву.
- Развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

**ФОНД ЧАСОВА ПО НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА У ШЕСТОМ РАЗРЕДУ
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

Ред. број	ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ШЕСТИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
	Српски језик	4	144
	Енглески језик	2	72
	Ликовна култура	1	36
	Музичка култура	1	36
	Историја	2	72
	Географија	2	72
	Физика	2	72
	Математика	4	144
	Биологија	2	72
	Техничко и информатичко образовање	2	72
	Физичко васпитање	2	72
УКУПНО		24	864

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Број часова	Недељно	Годишње
Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36
Немачки језик	2	72
Физичко васпитање- избрани спорт	1	36

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Број часова	Недељно	Годишње
Чувари природе	1	36
Свакодневни живот у прошлости	1	36
Цртање, сликање и вајање	1	36
Хор и оркестар	1	36

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Број часова	Недељно	Годишње
Допунска настава	1	36
Додатни рад	1	36
Час одељенског старешине	1	36
Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72
Екскурзија		2 дана

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 4 часа недељно

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 144 часова

Циљеви и задаци

- Развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служи као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне);

- поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.
- усвајање правилног изговарања гласова, гласовних скупова, речи и реченица;
- савладавање технике читања и писања на ћириличком писму;
- навикавање на употребу књижевног језика у говору и писању;
- формирање навике за читко, уредно и лепо писање;
- поступно увођење у доживљавање и разумевање књижевних текстова;
- уочавање врста књижевних дела према захтевима програма;
- усвајање основних књижевнотеоријских и функционалних појмова према захтевима програма;
- оспособљавање за усмено и писмено препричавање, причање и описивање према захтевима програма.

Тематска структура годишњег програма

Наставна тема: ГРАМАТИКА					
Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандард и	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.
Проста проширена реченица Делови реченице и њихова функција Сложена реченица Атрибутска и предикатска функција именица и придева Говорни органи Подела консонаната по звучности и по месту творбе Придевске заменице Глаголски облици (значење и грађење)	проверавање знања стечених у претходним разредима овладавање простом реченицом и њеним деловима увођење ученика у значење речи увођење ученика у појам променљивости и непроменљивости речи стицање основних знања о именицама и функцијама падежа стицање основних	CJ.1.3.1. CJ.1.3.5. CJ.1.3.8. CJ.1.3.9. CJ.1.3.10. CJ.1.3.16 CJ.2.3.3. CJ.2.3.7. CJ.2.3.8. CJ.2.3.10.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Граматика Радна свеска Текстови Панои Постери	посматрање разговори белешке производи активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу

	знања о именичким заменицама стицање основних знања о придевима стицање основних знања о бројевима стицање основних знања о глаголима стицање основних знања о глаголским облицима	СЈ.3.3.1. СЈ.3.3.2. СЈ.3.3.6.			
Наставна тема: КЊИЖЕВНОСТ					
Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандар ди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.

„О пореклу“ „Највећа је жалост за братом“ „Смрт мајке Југовића“ Народне епске песме о Косовском боју ¹ „Марко Краљевић укида свадбарину“ Народне епске песме о Марку Краљевићу ² „Моја отаџбина“ ³ „Чудесни свитац“ „Шљива“ „Орлови рано лете“ „Седефна ружа“ „Улица Филипа Вишњића“ „Аска и вук“ ⁴ „Градинар“ „Вањка“ „Аутобиографија“ „Богојављенска ноћ“ ⁵ „Свети Сава“ ⁶ „Избирачица“ Народне лирске песме ⁷	анализа епског дела тумачење главних мотива и песничких слика у лирској песми вредновање књижевноуметничких дела различитих жанрова разумрвање и свестрано тумачење књижевноуметничких дела тумачење популарних и информативних текстова овладавање начином вођења дневника о прочитаним делима оспособљавање ученика за доживљавање сценских остварења развијање поштовања према културној	CJ.1.1.2 CJ.1.1.4. CJ.1.1.6. CJ.1.2.1. CJ.1.3.2. CJ.1.4.1. CJ.1.4.2. CJ.1.4.3. CJ.1.4.4. CJ.1.4.5. CJ.1.4.6. CJ.1.4.7. CJ.1.4.8. CJ.1.4.9. CJ.2.1.5. CJ.2.1.7. CJ.2.4.1. CJ.2.4.2. CJ.2.4.3. CJ.2.4.5. CJ.2.4.6. CJ.2.4.7. CJ.2.4.8 CJ.2.4.9.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Читанка Звучна читанка Лектира Текстови Панои Постери Презентац ије Наставне слике	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу
--	--	--	--	--	--

¹ организовати тематски дан заједно са веронауком, ликовном, музичком културом и историјом

² организовати тимски час са историјом: Историја и поезија о Марку Краљевићу

³ могућност одржавања тимског часа са музичком културом (корелација са наставном јединицом „Ноћас нису сјале“), на обележавање 90 год. од смрти песника Алексе Шантића, 2.2.2014.

⁴ успоставити корелацију са наставом ликовне културе

⁵ корелација са верском наставом

⁶ уочи Савиндана организовати тематски дан, са историјом, веронауком, ликовном и музичком културом

⁷ са музичком културом

<p>„Сватовски обичаји у Сријему“⁸ „Наслеђе“ „Село“ „Вече“⁹ „Буре“ „Бајка о дечаку и Месецу“ „Јаблан“ „Лето лепог белца“ „Аналфабета“ „Чудесна справа“¹⁰ „Јазавац пред судом“¹¹ „Дечаци Павлове улице“ „Плава звезда“¹² Хвала сунцу, земљи, трави“¹³ „И све што се креће, покреће сунце“¹⁴</p>	<p>баштини и потребе да се она негује и унапређује</p>	<p>CJ.3.1.2. CJ.3.4.1. CJ.3.4.2. CJ.3.4.3. CJ.3.4.4. CJ.3.4.5. CJ 3.4.6. CJ 3.4.7. CJ 3.4.8</p>			
--	--	---	--	--	--

⁸ могућност организовања тимског часа са верском наставом (наставна јединица Свадба у Кани)

⁹ тимски час са ликовном културом

¹⁰ са наставом ТИО

¹¹ са наставом историје

¹² веза са ликовном културом

¹³ организовати угледни дан на Дан планете Земље, уз корелацију са наставом ликовне, музичке културе, верске наставе, биологије, чувара природе и ТИО

¹⁴ могућност спровођења тематског дана уз обраду ове песме на Дан заштите животне средине и борбе против климатских промена, уз корелацију са наставом ликовне, музичке културе, биологије, чувара природе и ТИО

Наставна тема: ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ					
Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуација
Једна фебруарска слика ¹⁵ Домаћа животиња коју волим Мој доживљај заласка сунца	самостално и планско препричавање самостално и планско описивање развијање смисла и способности за правилно усмено и писмено богаћење усменог и писменог изражавања богаћење речника развијање језичког и стилског израза	CJ.1.1.2. CJ.1.2.1. CJ.1.2.3. CJ.1.2.4. CJ.1.2.6. CJ.1.2.8. CJ.1.2.9. CJ.2.1.5. CJ.2.2.4. CJ.2.2.3. CJ.3.2.1. CJ.3.2.4 CJ.3.2.5. CJ.3.3.7.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Уџбеник Лектира Текстови Панои Постери Задаци ученика	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу
Наставна тема: ПРАВОПИС					
Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуација
Писање одричних заменица уз предлоге Писање заменица у обраћању: Ви, Ваш Правилно писање глаголских облика	проверавање правописних правила обрађених у претходним разредима растављено и састављено писање	CJ.1.2.1. CJ.1.2.7. CJ.2.2.3. CJ.2.3.11.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава	Граматика Радна свеска Припремљени примери	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу

¹⁵ корелација са наставом ликовне културе

Растављање речи на крају реда	речи знаци интерпункције растављање речи на крају реда	CJ.3.2.1 CJ.3.2.4.	Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Лектира Текстови Панои Постери	
Наставна тема: ОРТОЕПИЈА					
Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.
Правилно рецитоване научених стихова Вежбе у изговарању акцента обрађених текстова Интонација везана за изговор узвика	проверавање и увежбавање садржаја из претходних разреда правилан изговор гласова интонација реченице	CJ.1.1.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.6. CJ.1.1.5. CJ.1.1.7. CJ.2.1.1. CJ.2.1.4. CJ.2.1.6 CJ.3.1.1. CJ.3.1.2.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Уџбеник Лектира Текстови Панои Постери	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу
Корелација: унутар предмета, са наставом књижевности					

СТАНДАРДИ

НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
------------------	--------------	-------------	---------------

<p align="center">Вештина читања и разумевања прочитаног</p>	<p>Ученик: а) разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи б) служи се садржајем да би пронашао одређени део текста в) разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног г) изводи закључак заснован на једноставном тексту</p>	<p>а) читање „с оловком у руци“ ради извршавања различитих задатака б) проналази, издваја и упоређује битно и небитно в) препознаје и повезује садржаје из различитих текстова</p>	<p>а) проналази, издваја и упоређује информације б) издваја кључне речи и резимира текст в) изводи закључке засноване на тексту г) анализира задржаје из различитих текстова</p>
<p align="center">Писмено изражавање</p>	<p>а) зна и користи оба писма (ћирилицу и латницу) б) саставља разумљиву, граматички исправну реченицу в) уме да преприча текст г) влада основним жанровима писане комуникације; саставља службено писмо д) примењује правописну норму у једноставним примерима</p>	<p>а) пише резиме краћег текста б) зна правописну норму и примењује је у већини случајева в) зна да преприча текст г) саставља наративни и дескриптивни текст</p>	<p>а) пише резиме дужег текста б) зна и доследно примењује правописну норму в) саставља текст на основу прочитаног дела, филма, представе</p>

<p style="text-align: center;">Граматика</p>	<p>а) зна поделу гласова б) речи дели на слоге код двосложних речи в) уочавање дугих и кратких акцената код једносложних речи г) разликује просте речи од сложених; препознаје корен речи д) препознавање гласовних промена у једноставним примерима ђ) препознаје глагоске облике</p>	<p>а) познаје основне начине грађења речи б) препознаје гласовне промене в) препознавање дугих акцената г) препознаје главна значења и функције глагоских облика</p>	<p>а) познаје и зна основне начине грађења речи (извођење и слагање) б) уме да препозна гласовне промене, објасни их и именује в) зна да уочи акценатовани слог г) зна да обележи акценат д) уме да објасни главна значења глаголских облика</p>
<p style="text-align: center;">Лексика</p>	<p>а) препознаје значења непознатих речи б) препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у свакодневној комуникацији</p>	<p>а) одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава б) зна значење речи које се јављају у школским текстовима</p>	<p>а) уме да одреди значење непознатих речи и израза на основу њиховог састава и контекста у коме су употребљени б) зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима</p>

<p align="center">Књижевност</p>	<p>а) повезује наслове прочитаних књижевних дела са именима аутора тих дела б) разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност) в) разликује основне књижевне родове г) препознаје епски десетерац и врсте риме д) препознаје дијалог, монолог, дескрипцију и наравију) ђ) препознаје стилске фигуре (градација, контраст, метафора)</p>	<p>а) повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања б) повезује наслов дела и род, врсту и лик из дела в) препознаје род и врсту књижевноуметничког дела г) препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре д) одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика и њихову међусобну повезаност ѓ) разликује облике приповедања (дијалог, монолог, дескрипција, наравију)</p>	<p>а) наводи наслов дела, одломака, аутора, род и врсту на основу ликова, карактеристичних тема и мотива б) проналази и именује стилске фигуре в) одређује и именује врсту стиха и строфе г) издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту</p>
---	--	---	---

Додатна настава

1 час недељно, 36 годишње

Месец	Садржај рада	Број часова
септембар	Интернационални мотиви у бајкама	1
	Грађење речи	1
	Подела гласова	1
	Вежбање у описивању – уочавање битних појединости	1
октобар	Пишемо причу на основу задатих речи	1
	Узајамна повезаност књижевности, драме, филма	1
	Вежбе у исказивању реченичних чланова речју, синтагмом и зависном реченицом	1
новембар	Независне и зависне предикатске реченице	1
	Подела речи по настанку: просте, изведене и сложене	1
	Суфикси – разликовање суфикса од граматичких наставака	1
	Писање заменица у обраћању: Ви, Ваш	1

децембар	Гласовне промене и алтернације	3
	Писање речце и префикса не уз глаголе, именице и придеве	1
јануар	Израда паноа поводом Савиндана	2
фебруар	Припрема за такмичење	2
	Школско такмичење	2
март	Припрема за такмичење	3
	Општинско такмичење	1
април	Атрибутска и предикатска функција именица и придева	1
	Подела речи на слоге	1
	Обележавање Светског дана књиге	2
мај	Синтаксичке и стилске вежбе	2
	Обележавање Св.Кирила и Методија, изложбом у холу школе	2
	Писање префикса нај- у суперлативима;	1
јун	Писање одричних заменица уз предлоге	1
	Употреба великог слова	1
	Укупно	36

Допунска настава

Часови допунске наставе се реализују по потреби, за ученике који који у редовној настави матерњег језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Допунски рад организује се током целе године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја.

План и програм рада:

- Вежбање писања (оба писма)
- Изражајно читање текстова
- Подела речи према унутрашњој структури
- Подела речи на слоге
- Састављено и растављено писање речи
- Употреба великог слова
- Писање речце НЕ и префикса НАЈ-
- Гласовне промене
- Глаголски облици

Годишњи програм рада Библиотекарске секције

месец	Садржај рада	Број часова
септембар	Добродошлица првацима	1
	Обележавање 8.септембра, Дана писмености	1
	Припрема и обележавање 26.септембра, Европског дана страних језика	2
октобар	Спровођење акције за ученике и наставнике „Поклони књигу школској библиотеци“	1
	Организовање трибине о здравој исхрани поводом Светског дана здраве хране	1
	Октобар – месец књиге	1
	Организовање одласка на Сајам књига	2
новембар	Вук некад и сад – израда паноа	2
	Нове књиге у нашој библиотеци	1
	Приказ омиљене књиге	1
децембар	Припрема и реализација свечане доделе Књижевне награде „Момчило Тешић” у нашој школи	3
	Сусрет са песником за децу, добитником награде	1
јануар	Објављивање литерарног конкурса „Светосавско звонце“	1
	Помоћ у уређивању школског листа	2
фебруар	Квиз за ученике у циљу припреме за Књижевну олимпијаду	1
	Обележавање 21. фебруара, Дана матерњег језика	2
март	Израда накита и паноа поводом Дана жена	1
	Препоручујем вам за читање	1
	Прикупљање радова за конкурс „Крв живот значи“	2
април	Обележавање 2.априла, Дана књиге за децу	1
	Изложба ускршњих јаја	1
	Припрема и обележавање 23.априла, Дана књиге	2
мај	Израда паноа „Наше фотографије са екскурзије”	2
	Разговор о прочитаним делима	1
јун	Моја омиљена лектира	1
	Анализа рада секције	1
Укупно		36

Координатор секције:

Годишњи програм рада Луткарске секције

Месец	Садржај рада	Број часова
септембар	Увод у луткарство	1
	Избор текста представе	1
	Подела улога према: узрасту, таленту, гласовним могућностима и афинитетима	1
	Читалачка проба	1
октобар	Израда лутака	3
	Избор музике	1
новембар	Осликавање предњег и задњег платна	2
	Учешће на 18.ЛУТКЕФ-у	3
децембар	Вежбе дикције и модулације	1
	Гледање снимка луткарске представе	1
	Позориште сенки	2
јануар	Вежбе анимације лутака	1
фебруар	Распоредне пробе: груписање лутака и реквизита на сцени	2
	Учешће на фестивалу „ФЛУОШ”	2
март	Анализа наступа на ФЛУОШ-у	1
	Звучни и светлосни ефекти	1
април	Припрема и учешће на Васкршњем сабору у Бањи Врујци	4
	Припрема за премијеру у Културном центру	2
мај	Израда комплетног декора и постављање декора	1
	Генерална проба, премијера, реприза	3
јун	Изложба лутака	1
	Анализа извештаја о раду секције	1
	Укупно	36

Координатор Луткарске секције:
 Душица Додић

План и програм рада Драмске секције

Месец	Садржај рада	Број часова
септембар	Увод у позоришну уметност; разлике између глуме и рецитовања	1
	И виц је драма	1
	Имитације	1
	Гледање позоришног дела или слушање снимка радио-драме	1
октобар	Обнављање представе припремане у претходној години и учешће Секције са обновљеном представом	2
	Анализа одабраног драмског текста	1
новембар	Подела улога за Светосавску свечаност у школи	1
	Читалачке пробе (“рад за столом”)	3
децембар	Вежбе артикулације, дикције и модулације	1
	Распоредне пробе: вежбе покрета и гестова	2
	Генерална проба	1
јануар	Наступ у Културном центру поводом Савиндана	1
фебруар	Избор сценарија за Дан школе	1
	Подела улога	1
	Сценске радње: вежбе ритма, акцента и паузе	1
	Распоредне пробе: груписање лица и ствари на сцени	1
март	Распоредне пробе	2
	Звучни и светлосни ефекти, костими и маске	1
	Увежбавање садржаја за наступ	1
април	Припрема за премијеру	1
	Израда комплетног декора и постављање декора	1
мај	Учешће на фестивалу „Мала дечја сцена” („МАДЕС”)	3
	Генерална проба	1
	Премијера представе поводом Дана школе	2

	Стваралачки рад: писање сценских дела - драматизација	2
јун	Разговор са истакнутим позоришним радницима, професионалцима или аматерима у месту	1
	Анализа извештаја о раду секције	1
	Укупно	36

Координатори Драмске секције:
Љиљана Јовановић
Милка Дробњаковић

Годишњи програм рада Рецитаторске секције

Месец	Садржај рада	Број часова
септембар	Формирање секције	1
	Чиниоци изражајног казивања	1
	Акцентатске вежбе	2
октобар	Обрада изабране песме	1
	Истраживање облика изражавања песме	1
	Вежбе интонације	1
	Вежбе интензитета	1
новембар	Паузе у рецитовању, понављање и рефрени	1
	Вежбе темпа	1
	Избор садржаја за доделу награде „Момчило Тешић” у нашој школи	1
	Подела улога	1
децембар	Увежбавање садржаја за наступ	4
	Свечана додела награде „Момчило Тешић”	2
	Избор садржаја за Светосавску академију	1
	Увежбавање садржаја	1
јануар	Генерална проба пред наступ	1

	Прослава Савиндана	2
фебруар	Избор песама за такмичење	1
	Припрема за такмичење у рецитовању	3
март	Сарадња са другим секцијама(драмском, луткарском, ликовном)	1
	Такмичење у рецитовању	1
април	Сусрет са професионалним глумцем	1
	Увежбавање садржаја за школску свечаност	2
мај	Наступ за Дан школе	1
	Анализа наступа	1
	Рецитовање најбољих садржаја из протекле године	1
јун	Анализа рада секције и извештај	1
	Укупно	36

Координатори Рецитаторске секције:
Олгица Спасојевић
Вида Дамљановић

Годишњи програм рада Литерарно-новинарске секције

Месец	Садржај рада	Број часова
септембар	Пријем нових чланова на основу интересовања и способности	1
	Вежбање у писању вести и извештаја	1
	Представљање једног научног часописа	1
	Анкета међу ученицима: Најзанимљивија рубрика прошлог броја „Расадника”	1
	Осмишљавање концепције школског листа	1
октобар	Репортажа – практична вежба	1
	Анализа репортажа написаних поводом Дана здраве хране	1
	Коректура – практична вежба	1
	Посета Сајму књига	2
новембар	Анализа и одабир радова	2
	Прекуцавање и лектурисање радова	1
	Прикупљање материјала за лист „Расадник”	2
	Интервјуисање дечјег писца, добитника књижевне награде „Момчило Тешић”	1

децембар	Уређивање школског листа у сарадњи са члановима Ликовне секције	2
	Рад на школском листу	1
	Идејно решење за насловну страну	1
јануар	Свети Сава у књижевности	1
	Писање тема о Св.Сави	1
	Промоција часописа „Расадник”	1
фебруар	Писање радова на тему „Крв живот значи” у оквиру сарадње са Црвеним крстом	1
	Посета штампарији	1
	Анкета: читаност нашег школског листа	1
март	Уређење паноа са литерарним радовима поводом Дана жена	1
	Маркетинг у новинарству	1
април	Израда паноа поводом Дана Општине Пожега	1
	Сређивање паноа поводом 23.априла, Дана књиге	1
	Интернет и његова примена у новинарству	1
мај	Избор радова за пано поводом Дана школе	1
	Анализа написаних репортажа написаних поводом Дана Европе, Дана школе или неког другог важног датума у школи	1
	„По повратку са екскурзије” - анализа извештаја, репортажа, путописа	1
јун	Резултати литерарног конкурса поводом Дана заштите животне средине	1
	Анализа активности и успешности рада секције	1
	Укупно	36

Координатор Литерарно-новинарске секције:
Зорица Ђокић

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ / ШЕСТА ГОДИНА УЧЕЊА

Циљеви:

Циљ наставе енглеског језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Ученик треба да усвоји основна знања из енглеског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља.

Стандарди:**Задаци на нивоу језичких вештина*****Разумевање говора***

Ученик треба да:

- разуме дијалоге (до 10 реплика / питања и одговора), приче, друге врсте текстова и песме о темама садржајима и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа;
- разуме општи садржај и издвоји кључне информације из прилагођених текстова после 2-3 слушања;
- разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на групну активност, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости, планови за блиску будућност, свакодневне активности, жеље и избори, итд.).

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- разуме одговарајуће текстове (до 150 речи), који садрже претежно познате језичке елементе
- разуме и адекватно интерпретира садржај илустрованих текстова
- проналази и издваја информације у текстовима
- може да изведе закључак о могућем значењу непознатих речи ослањајући се на општи смисао текста са темом из свакодневног живота.

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације;
- поред информација о себи и свом окружењу описује у неколико реченица лица, догађаје и активности у садашњости, прошлости и будућности,

- препричава, упоређује и интерпретира у неколико реченица садржај писаних, илустрованих и усмених текстова на познате теме;
- у неколико реченица даје своје мишљење и изражава ставове

Интеракција

Ученик треба да:

- у стварним и симулираним говорним ситуацијама учествује у комуникацији и поштује социокултурне норме комуникације (тражи реч, не прекида саговорника, пажљиво слуша друге, итд).

Писмено изражавање

Ученик треба да:

- пише реченице и краће текстове (до 70 речи) користећи познате језичке елементе у вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем;
- издваја кључне информације и препричава оно што је видео, доживео, чуо или прочитао;
- користи писани код за изражавање сопствених потреба и интересовања (шаље личне поруке, честитке, користи електронску пошту, и сл.).

Медијација

- усмено преноси суштину поруке са матерњег на циљни језик и са циљног на матерњи;
- писмено преноси једноставне поруке и објашњења.

Знања о језику и стратегије учења

Ученик треба да:

- препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом;
- поштује основна правила смисленог повезивања реченица у шире целине;
- користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости);
- уочава сличности и разлике између матерњег и страног језика који учи;
- примењује компензационе стратегије у учењу

Тема	Број часова				Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
						Активности ученика	Активности наставника	Наставне методе
Увод	обрада	утврђивање	систематизација	провера знања	<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -утврди лексику везану за тему - савладају грађење и употребу глаголских времена <i>Present simple i Present continuouic</i> - зна да представи себе и друге, да размени личне податке -даје информације о себи и тражи информације другима 	<ul style="list-style-type: none"> -слушање, читање, вођење дијалога, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, 	<ul style="list-style-type: none"> анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава 	<ul style="list-style-type: none"> дијалогска метода, монологска метода, разговор, коришћење мултимедијалних презентација
	2	2						
Мој живот	5	4	1		<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -усвоји лексику везану за тему -зна грађење и употребу <i>the Simple Past Tense</i> правилних глагола и најчешћих неправилних глагола, потврдни, упитни и одрични облик, рецептивно и продуктивно. -може да прочита и разуме кратак текст, да постави питање и да одговор на питања у вези са текстом -представи породицу -разуме језичке изразе који се користе у свакодневном животу -позива, прихвата и одбија позив -иражава став, допадање и недопадање -зна основно о животу типичне британске породице 	<ul style="list-style-type: none"> -слушање, разговор, читање, потрага за информацијама -допуњавање реченица, повезивање -решавање мање или више сложених задатака са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем -вежбе изговора 	<ul style="list-style-type: none"> -ученик се упућује у законитости усменог и писменог изражавања -сви граматички садржаји уводе се без детаљних граматичких објашњења 	<ul style="list-style-type: none"> -Усмено излагање -Групни рад -Рад у пару -Индивидуални рад -Разговор -Коришћење мултимедијалних презентација -Корелација са предметима: историја (Камено доба), техничко (материјали)

	1	3	2	<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -усвоји лексику везану за тему -зна грађење и употребу <i>the Future simple</i> за предвиђање, први кондиционал и спонтане одлуке -користи <i>BE GOING TO</i> и <i>The Present Continuous Tense</i> за исказивање намере и планова -уме да понуди помоћ, изрази предвиђање и намеру -искаже узрок и последицу -правилно употребљава предлоге -прошири знање елементима културе УК-транспорт 	<ul style="list-style-type: none"> -слушање и повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање речи са илустрацијама, читање, допуњавање реченица, селектовање тачних од нетачних исказа, исказивање просторних односа -разговор о будућности, прављење интервјуа, попуњавање упитника, -вежбање изговора -писање -учи о образовном систему у другим земљама 	<ul style="list-style-type: none"> -анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, даје упутства за учење 	<ul style="list-style-type: none"> -индивидуални рад -рад у пару -разговор -коришћење мултимедијалних презентација -слушање аудио материјала -допуњавање текста -корелација са: српским језиком
--	---	---	---	---	--	--	--

Места и догађаји	5	4	1	<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -усвоји лексику везану за тему, разуме краћи текст -усвоји грађење и употребу <i>The Past Continuous Tense</i>, потврдни, упитни и одрични облици, .уочи разлику између <i>The Simple Past Tense</i> и <i>The Past Continuous</i> -говори о прошлим догађајима -усвоји свакодневне изразе и фразе -усвоји елементе културе енглеског говорног подручја–основне податке о Лондону /знаменостима 	<ul style="list-style-type: none"> -слушање, допуњавање, одговори на питања, описивање слика, усвојање свакодневних изразеа и фраза, селектовање тачних од нетачних исказа, допуњавање реченица, усмено излагање, читање дијалога у паровима, прављење дијалога, 	<ul style="list-style-type: none"> -организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује - вреднује 	<ul style="list-style-type: none"> -дијалогска -индивидуални рад, групни рад -вербално-текстуална разговор, коришћење мултимедијалних презентација Корелација са географијом, историјом и српским језиком
------------------	---	---	---	---	---	--	---

Лондон	5	4	1	<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -усвоји лексику везану за тему - споменици и знаменитости у великим градовима, разуме краћи текст - правилно користи одређени члан -искаже просторне односе и величине -усвоји свакодневне изразе и фразе -даје и прати упутства -усвоји елементе културе енглеског говорног подручја–основне податке о Њујорку 	<p>Читање Слушање и реаговање ка краће језичке садржаје везане за тему Симулација ситуација Глума Рад у пару и групи Вођење дијалога</p>	<ul style="list-style-type: none"> -даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања -усмерава 	<ul style="list-style-type: none"> -индивидуални рад - рад у пару -разговор -коришћење мултимедијалних презентација -слушање аудио материјала -допуњавање текста -корелација са: историјом, географијом, музичком културом (песма), историјом
Искуства	5	4	1	<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -усвоји грађење и употребу Present perfect за описивање досадашњих искустава; прављење разлике између Past simple / Present perfect; --усвоји свакодневне изразе и фразе -разуме текст и може дага преприча <p>'-усвоји елементе културе (познате личности из Велике Британије</p> <ul style="list-style-type: none"> -се подстиче на очување човекове околине 	<p>Слушање, читање, дискутовање о темама везаним за текст Одговарање на питања везана за прочитани текст Вежбе слушања и изговора Решавање граматичких вежбања</p>	<ul style="list-style-type: none"> -даје упутства -координира -помаже -мотивише - наводи на повезивање и примену знања -усмерава 	<p>дијалогска</p> <ul style="list-style-type: none"> -индивидуални рад -вербално-текстуална разговор, коришћење мултимедијалних презентација -корелација са: биологија (очување средине), српски, музичко

Проблеми	5	4	1		Ученик треба да: -усвоји лексику везану за тему -изражава физичке сензације и потребе -даје и прима савете -изриче забрану и реагује на њу, --усвоји свакодневне изразе и фразе -разуме текст и може дага преприча -зна најфреквентније фразалне глаголе -предлози- прихватање и одбијање -разуме и уме самостално или уз помоћ наставника да преприча текст. -поређи УК и Србију -елементи културе (службе хитне помо	Читање Слушање и реаговање ка краће језичке садржаје везане за тему Решавање граматичких вежбања описива ње слика, усмено излагање, читање дијалога у паровима, давање савета	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава	дијалошка -индивидуални рад -вербално- текстуална разговор, коришћење мултимедијалних презентација -Корелација са: географија (Европска Унија), музичко (песма)
	Писмени и контролни задаци (2 писмена и 4 контролна)			4	6	Ученик треба да: -се самостално сналази у проблемима за правилно решење граматичких целина; -правилно процењује дати временски период за решење задатака	-индивидуални одговори ученика писаним путем	-сугерише -поставља проблем
укупно								
3 2		24	10	6				

Допунска настава : 8 часова

Тема	Број часова	Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
			Активности ученика	Активности наставника	Наставне методе
<ul style="list-style-type: none"> • Biology:migration • Science: the solar system • Geography: time zones • History: the plague • Mysic: melody and rhythm • Health:eyes • Famous people • Reading comprehension 	1 1 1 1 1 1 1 1	Ученик треба да разуме краћи наративни текст који чита или слуша и самостално га преприча; уради мање истраживачке радове на задату тему;	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава	дијалoшка метода, монологска метода, илустративна метода, разговор, мултимедијалне презентације

Додатна настава : 8 часова

Тема	Број часова	Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
			Активности ученика	Активности наставника	Наставне методе
<ul style="list-style-type: none"> • Present tenses • Past tenses • Present perfect • A new home • What was happening? • Future • Problems • Ashley's camera 	1 1 1 1 1 1 1 1	Ученици треба да савладају грађење и употребу времена, обично као припрема пред контролни/писмени задатак и додатно увежбају читање, значење речи у текстовима	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава	дијалoшка метода, монологска метода, илустративна метода, разговор,

ЛИКОВНА КУЛТУРА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци наставе ликовне културе:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Слободно ритмичко изражавање Бојеним мрљама, линијама Светлинама, облицима и Волуменима	4(2+2)	Уочава разликује примењује	-предентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање - оспособљава ученика за артикулисано ликовно изражавање	вербални, демонстративни, игровне активности	развију ликовно-естетски сензибилитет (осетљивост) за спонтани ритам бојених Поступно оспособљавање ученика за артикулисано ликовно изражавање упознавањем слободног ритмичког компоновања ликовних елемената: линија, облика и боја. Опажање ритма линија, боја и облика. Проширивање сазнања и искуства

					ученика у коришћењу средстава и материјала ликовног изражавања и обликовања
Текстура	6(4+2)	Уочава сазнаје именује разликује упоређује примењује	- презентује - усмерава ученика - подстиче на размишљање - Развијање способности креативног и апстрактног мишљења.	вербални, демонстративни практични рад и радионица	Развијање ликовно-естетске осетљивости за текстуру. Оспособљавање за стваралачко преносење визуелно-ликовних искустава у природно-друштвено научна подручја. Развијање способности креативног и апстрактног мишљења. Развијање индивидуалног истраживања односа ликовних елемената. Посматрање и естетско доживљавање дела ликовних уметности.
Светлина	8(5+3)	Уочава сазнаје именује разликује упоређује примењује	- презентује - усмерава ученика - подстиче на размишљање - Развијање индивидуалног истраживања односа ликовних елемената.	вербални, демонстративни, практични рад и радионица	Развијање ликовно-естетске осетљивости за светлину. Оспособљавање за стваралачко преносење визуелно-ликовних искустава у природно-друштвено научна подручја. Развијање способности креативног и апстрактног мишљења. Развијање индивидуалног истраживања односа ликовних елемената. Посматрање и естетско доживљавање дела ликовних уметности. Развијање интереса и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости.
Боја	12(8+4)	Уочава сазнаје именује разликује упоређује представља примењује	- презентује - усмерава ученика - подстиче на размишљање - Развијање интереса и способности за самостално откривање	вербални, демонстративни, практични рад и радионица	Развијање ликовно-естетске осетљивости за боју. Оспособљавање за стваралачко преносење визуелно-ликовних искустава у природно-друштвено научна подручја. Развијање способности креативног и апстрактног мишљења.

			визуелних појава и законитости.		Развијање индивидуалног истраживања односа ликовних елемената. Посматрање и естетско доживљавање дела ликовних уметности. Развијање интереса и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости.
Свет уобразиље у делима ликовне Уметности	3(1+2)	Сазнаје именује разликује упоређује представља примењује	- презентује - усмерава ученика - подстиче на размишљање - Развијање способности креативног и апстрактног мишљења.	вербални, демонстративни практични рад и радионица	Развијање чулне осетљивости и осећајности за свет уобразиље у ликовним делима. Развијање чулне осетљивости и осећајности за визуелно споразумевање. Развијање љубави према ликовном наслеђу. Развијање способности креативног и апстрактног мишљења. Посматрање и естетско доживљавање дела ликовних уметности.
Визуелно споразумевање	3(1+2)	Уочава сазнаје именује разликује упоређује представља примењује	- презентује - усмерава ученика - подстиче на размишљање - Развијање интереса и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости.	демонстративни, решавање проблема - херуистички приступ, истраживачки рад ученика	Развијање чулне осетљивости и осећајности за визуелно споразумевање. Развијање интереса и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости. Оспособљавање за стваралачко преносење визуелно-ликовних искустава у природно-друштвено научна подручја. Развијање интересовања за оплемењивање и заштиту природе и унапређење културе живљења. Развијање способности креативног и апстрактног мишљења.

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ

НАЗИВ ОБЛАСТИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	
	Довољан 2	Добар 3	Врло добар 4	Одличан 5
<p>Слободно ритмичко изражавање Бојеним мрљама, линијама Светлинама, облицима и Волуменима</p>	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности • изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • описује свој ради и радове других (нпр. исказује утисак) • зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности • користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности када образлаже свој рад и радове других 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју • изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат

<p>Текстура</p>	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање) • описује свој ради и радове других • зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности • образлаже свој рад и радове других • лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности (цртање, сликање, колаж, интернет, видео) • користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју • изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат • уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.
------------------------	--	---	---	---

Светлина	<p>Ученик/ца:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике • влада појмовима: изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове <ul style="list-style-type: none"> • зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности • образлаже свој рад и радове других одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт • лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности (цртање, сликање, колаж, интернет, видео) • користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученик/ца уме да одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју • изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат • уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.

<p>Боја</p>	<p>Ученик/ца:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике • влада појмовима: <ul style="list-style-type: none"> изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове • зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности • образлаже свој рад и радове других одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт • лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности (цртање, сликање, колаж, интернет, видео) • користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју • изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат • уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.
--------------------	--	---	--	--

<p>Свет уобразиље у делима ликовне Уметности</p>	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање, колаж) визуелних уметности • изводи дводимензионалне радове описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак) 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак) • зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу •образлаже свој рад и радове других одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других • одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат • уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других • изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...)
---	---	--	---	--

<p>Визуелно споразумевање</p>	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике • влада појмовима: изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове • зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима <p>зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу</p>	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности • образлаже свој рад и радове других • лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст <p>одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт</p>	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности • користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других • описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности <p>користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних</p>	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности • изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат • уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других • анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности <p>разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота</p>
--------------------------------------	--	--	--	---

			уметности разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.	
--	--	--	--	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Извођење музике а) Певање песама по слуху и са нотног текста б) Основе музичке писмености	30	- певање песама самосталност - изражајност - упоређивање	- наводи - анализира - дискутује	- аудитивна - дијалогска - демонстративна	- неговање способности извођења музике певањем и свирањем - неговање смисла за колективно музицирање (певање и свирање)
Слушање музике а) Слушање вокално-инструменталних композиција б) Учити облике: соло песма хорска песма сложена троделна песма	3 Сваки час је пропраћен слушањем музике	слушање музике - уочавање - начин музичког изражавања (врста композиције)	- анализира - усмерава - мотивише	- аудитивна - демонстративна	- стицање навике за слушање музичког дела - развијање способности за доживљај музичког дела - развијање способности за разумевање музичког дела - развијање критичког мишљења
Музичко стваралаштво	3	- развијање	- усмерава	дијалогска	подстицање стваралачког

а) импровизација мелодије на задани текст б) импровизација мелодије на задани ритам		способности за грађење мелодије - креативност - изражавање	- анализира - дискутује	-демонстративна	ангажовања ученика - развијање музичке креативности - развијање способности за импровизацију мелодије
--	--	--	----------------------------	-----------------	---

Стандарди	Област
<p>Основни ниво: Ученик познаје основна темпа, основне ритмичке вредности, тонске висине од малог г до е2, основни динамички распон и партитурне ознаке, као и контекст музичког догађаја. Познаје основне карактеристике певачких гласова и разликује вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне саставе. Познаје основне појмове одређених музичких жанрова и народног стваралаштва, као и контекст настанка српске народне музике.</p> <p>Средњи ниво: Ученик познаје елементе музичке писмености у складу са Наставним програмом, основне карактеристике инструменталних група и певачких гласова и разликује вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне саставе. Разуме специфичне карактеристике појединих музичких жанрова и народног стваралаштва. Повезује изражајне елементе народне музике са контекстом њиховог настанка.</p> <p>Напредни ниво: Ученик зна и разуме сложеније елементе музичке писмености предвиђене Наставним програмом, препознаје специфичне карактеристике одређених народних и уметничких музичких инструмената. Познаје специфичности одређених музичких жанрова и повезује изражајне елементе народне музике са контекстом њиховог настанка</p>	<p style="text-align: center;">ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ</p>

<p>Основни ниво: Ученик познаје основна темпа, динамику, врсту такта у слушаном делу и може да одреди и опише карактер композиције. Препознаје инструменталне и вокалне саставе. Може да одреди припадност слушаног примера одређеном жанру и препознаје народно и уметничко музичко стваралаштво.</p> <p>Средњи ниво: Ученик може да одреди карактеристике ритмичке и мелодијске компоненте на основу слушања. Може да опише карактер композиције као резултат садејства опажених музичких инструмената. Препознаје инструменталне групе, поједине инструменте и основне врсте гласова. Препознаје везу музичког садржаја примера са ванмузичким програмом. Може да одреди припадност слушаног примера одређеном жанру и препознаје народно и уметничко музичко стваралаштво. Препознаје одређена дела народног и уметничког музичког стваралаштва, као и фолклорну музику других народа.</p> <p>Напредни ниво: Ученик повезује темпо, динамику и друге музичке компоненте са карактером слушаног дела. Познаје инструменталне групе, поједине инструменте и основне врсте гласова. Може да у везу музичког садржаја примера са ванмузичким програмом. Препознаје одређена дела народног и уметничког стваралаштва, као и фолклорну музику других народа. Познаје основне карактеристике српске народне музике (обичаје, извођачке саставе, народне инструменте, народне игре).</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>
<p>Основни ниво: Ученик може да пева уз тактирање или да свира (на неком од Орфових инструмената) једноставније музичке примере у С-дуру од 16 тактова. Зна да пева или свира неко дело из српске фолклорне баштине.</p> <p>Напредни ниво: Ученик може да пева уз тактирање и/или свира (на неком од Орфових инструмената) одговарајуће једногласне или двогласне музичке примере који садрже разноврсне елементе музичке писмености у складу са Наставним програмом. Може да пева у хору или свира у оркестру, или мањем саставу једноставније песме различитих жанрова. Уме да изведе игру по избору (народну или класичну). Учествује у школским приредбама.</p>	<p>МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ</p>

Циљ:

- развијање интересовања за музичку културу
- развијање музикалности и креативности
- неговање смисла за заједничко музицирање у свим облицима васпитно – образовног рада са ученицима
- упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Задаци:

- неговање способности извођења музике (певање / свирање)
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музике
- подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике)
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- припремање програма за културну и јавну делатност школе
- наставу треба увек повезивати са другим предметима, музичким животом друштвене средине
- упознавање занимања музичке струке

Оперативни задаци:

Ученици треба да :

- певају по слуху и из нотног текста песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске)
- упознају основне појмове из музичке писмености
- упознају музичка дела уз основне информације о делу и композитору
- развијају стваралачке способности

ИСТОРИЈА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2

УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА: 72

Оперативни задаци:

- Разумеју појам средњи век и основне одлике тог историјског периода
- Разумеју основне одлике феудалног друштва
- стекну знања о најзначајнијим државама средњевековне Европе
- стекну знања о личностима које су обележиле средњи век у општој и националној историји
- Разумеју улогу религије у друштву средњег века
- Користе историјске карате за период средњег века
- Науче да користе историјске изворе
- стекну знање о Српским средњевековним државама
- -Стекну знања о личностима које су обележиле средњи век у општој и националној историји

- Упознају културно наслеђе Срба у средњем веку
- Науче да препознају и селекују историјске изворе
- Стекну знања о Српским средњевековним државама
- Имају развијен критички однос према историјским изворима
- Стекну знања о Српским средњевековним државама
- Стекну знања о личностима које су обележиле средњи век у општој и националној историји
- Упознају техничка и културна достигнућа средњевековне Европе
- Подстицање ученика на коришћење историјских извора
- Развију критички однос према историјским изворима

Трајање	Садржај	Активност наставника	Активност ученика	Начин и поступак остваривања	Образовни стандарди
	1. Увод - Основне одлике средњег века -Основни историјски извори за историју средњег века	-објашњава -усмерава -сугерише -анализира -мотивише -подстиче -упућује на изворе	-активно слушање -учешће у разговору -гледање илустрација и графикана -читање текстова и истраживање и анализа историјских извора петнаестоминутна писмена провера	-Именује и разликује основне временске одреднице -Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости -Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом -Препознаје једноставне и карактеристичне информације дате у форми слике -Уме да одреди из које епохе потиче историјски извор када је његов текст непознат ученику Уме да анализира и процени релевантност историјских извора	ИС.1.1.1. ИС.2.1.1. ИС.3.1.1 .ИС 1.1.4. ИС2.1.4. ИС3.2.1. ИС1.1.6 ИС2.2.3. ИС3.2.3.ИС1.1 .9. ИС1.1.10.ИС1. 2.3.
	2. Европа и средоземље у раном средњем веку - Велика сеоба народа и Франачка држава - Хришћанска црква- Византија до XII века -Исламски свет у раном	-објашњава -усмерава -сугерише -анализира -мотивише -подстиче -упућује на	-активно слушање -учешће у разговору -гледање илустрација и графикана -читање текстова	-Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације -Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје -Препознаје да постоји повезаност између регионалне и опште историје	ИС1.1.6. ИС2.1.1. ИС3.1.1.ИС1.1 .9. ИС2.1.3. ИС3.1.6. ИС1.2.3. ИС2.1.4.

	<p>средњем веку - Настанак феудалног друштва</p>	<p>изворе</p>	<p>- анализа стрипа или филма - кратке писмене провере петнаестоминутне вежбе - истражује, анализира историјске изворе, - одговара на питања 'писмена провера (тест)</p>	<p>- Уме да закључу зашто је дошло до неких историјских догађаја</p>	<p>ИС1.2.4.</p>
	<p>3. Срби и њихово окружење у раном средњем веку - Словени и њихово насељавање Балканског полуострва - Јужни Словени према староседеоцима и суседима - Срби од VII до XI века - Покрштавање Срба и других Јужних Словена и њихова рана култура</p>	<p>објашњава - истиче - показује - подстиче - мотивише - анализира - упућује на изворе - проверава</p>	<p>- активно слушање - учешће у разговору - гледање илустрација и графикана - читање текстова - анализа стрипа или филма - кратке писмене провере петнаестоминутне вежбе - истражује, анализира историјске изворе, - одговара на питања - писмена провера (тест)</p>	<p>- Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости - Именује важније појаве из националне историје - Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје - Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са данашњим Зна специфичне детаље из националне и опште историје - Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем</p>	<p>ИС1.1.4. ИС2.1.2. ИС3.1.3. ИС1.1.7. ИС2.2.4. ИС3.1.4. ИС1.1.9. ИС3.1.5. ИС1.1.10. ИС3.2.4. ИС3.2.5.</p>

	<p>4. Европа у позном средњем</p>	<p>објашњава</p>	<p>- активно слушање</p>	<p>- Препознаје значење основних појмова из</p>	<p>ИС1.1.6.</p>
--	--	------------------	--------------------------	---	-----------------

	<p>веку</p> <ul style="list-style-type: none"> -Развој и структура феудалних држава - Крсташки ратови - Постанак и развој средњовековних градова - Свакодневни живот у средњем веку - Опште одлике средњовековне културе 	<ul style="list-style-type: none"> -истиче - показује -подстиче -мотивише -анализира -упућује на изворе -проверава 	<ul style="list-style-type: none"> -учешће у разговору -гледање илустрација и графикана -читање текстова -анализа стрипа или филма -кратке писмене провере петнаестоминутне вежбе - истражује, анализира историјске изворе, - одговара на питања 'писмена провера (тест) 	<p>историје цивилизације</p> <ul style="list-style-type: none"> -Именује најважније појаве из опште историје -Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова који су му познати а који говоре о истом догађају -Препознаје да постоји повезаност између регионалне и светске историје Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје -Уме да одреди угао гледања на историјску појаву на основу поређења историјских извора -Разуме како су повезане појаве из прошлости и садшњости -Уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву 	<p>ИС2.1.3. ИС3.1.5 ИС1.1.8. ИС2.1.6. ИС3.1.6. ИС1.1.10. ИС2.2.4. ИС3.2.1.ИС1.2 .2. ИС2.2.5. ИС3.2.6. ИС1.2.3. ИС3.2.7. ИС1.2.7.ИС1.2 .8.</p>
	<p>5. Срби и њихово окружење у позном средњем веку</p> <ul style="list-style-type: none"> - Србија у XII и почетком XIII века - Успон Српске државе у XIII и почетком XIV века и Византија Палеолога - Српско царство -Друштво у држави Немањића - Крај српског царства - Постанак и развој средњовековне Босанске државе - Средњовековна култура код 	<p>објашњава</p> <ul style="list-style-type: none"> -истиче - показује -подстиче -мотивише -анализира -упућује на изворе -проверава 	<ul style="list-style-type: none"> -активно слушање -учешће у разговору -гледање илустрација и графикана -читање текстова -анализа стрипа или филма -кратке писмене провере петнаестоминутне вежбе - истражује, анализира 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости -Именује важније појаве из националне историје -Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје -Уме да одреди угао гледања на историјску појаву на основу поређења историјских извора -Уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву Препознаје да постоји повезаност између 	<p>ИС1.1.4. ИС2.1.2. ИС3.1.3.ИС1.1 .7. ИС2.1.5. ИС3.1.6. ИС1.2.3. ИС2.2.1. ИС3.2.5. ИС1.2.4. ИС2.2.4. ИС3.2.6. ИС1.2.7.ИЦ1.2 .8.</p>

	Срба		историјске изворе, - одговара на питања 'писмена провера (тест)	регионалне и светске историје -Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем	
--	------	--	---	--	--

	6. Српске земље и њихово окружење у доба Османлијских освајања - Турци Османлије и њихова освајања на Балкану - Моравска Србија и њена улога у борби против Османлија - Држава српских деспота и околне земље	објашњава -истиче - показује -подстиче -мотивише -анализира -упућује на изворе -проверава	-активно слушање -учешће у разговору -гледање илустрација и графикона -читање текстова и - истраживање и анализа историјских извора петнаестоминутна писмена провера	- Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости Именује важније појаве из националне историје -Уме да наведе узроке и последице најважнијих догађаја из прошлости Препознаје да постоји повезаност између регионалне и светске историје Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје -Уме да анализира и одреди ближе хронолошко прекло извора -Уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена	ИС1.1.5. ИС2.1.1. ИС3.1.2.ИС1.1.4. ИС2.1.2. ИС3.1.2. ИС1.1.7. ИС2.1.4. ИС3.1.5.ИС1.1.9. ИС2.1.5. ИС3.1.6. ИС1.1.10.ИС2.1.6. ИС3.2.1.ИЦ1.2.1. ИС2.2.2. ИС3.2.3. ИС1.2.4. ИС2.2.4. ИС3.2.7.ИС1.2.7. ИС2.2.5.ИС1.2.8.
--	---	--	---	---	---

План рада допунске наставе из историје:

Историја-допунска настава план рада за 6. разред	
1.	Увод- хронолошки оквири средњег века
2.	Географски оквири средњег века
3.	Извори за средњи век

4.	Сеоба народа
5.	Варварске државе
6.	Феудално друштво
7.	Франачка држава
8.	Византија-хронолошки оквири
9.	Византија-успон државе
10.	Византија-уређење државе
11.	Арабљани-Ислам
12.	Словени-насељавање на Балкан
13.	Српске земље
14.	Српске земље-Дукља и Рашка
15.	Мисија Ћирила и Методија
16.	Култура Словена
17.	Успон средњовековних монархија
18.	Француска
19.	Енглеска
20.	Крсташки ратови
21.	Средњовековна култура
22.	Србија у 12. Веку
23.	Србија у 13. Веку
24.	Успон српске државе
25.	Србија у 14. Веку
26.	Српско царство
27.	Крај српског царства
28.	Култура Срба у средњем веку
29.	Продори Турака на Балкан
30.	Битка на Марици
31.	Моравска Србија
32.	Бој на Косову
33.	Српска деспотовина
34.	Пад балканских земаља под турску власт
35.	Историја и легенда
36.	Крај средњег века

План рада додатне наставе из историје:

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
Избор ученика и усвајање Годишњег плана рада	1	Слушање, сугестије и усвајање, записивање плана	-објашњава -подстиче -мотивише -усмерава дискусију -наводи	Упознавање са садржајем додатне наставе
Обнављање и проширивање знања из петог разреда	2	Разговарају, слушају, прикупљају исечке из штампе, праве паное, уређују кабинет	-објашњава -анализира -усмерава -мотивише -подстиче	Обнављање постојећих и проширивање знања, развијање вештина, креативности и међусобне сарадње
Увод	2	Учествују у разговору, прикупљају податке о историјским изворима за средњи век, анализирају и критички се односе према њима	-објашњава -води дискусију -упућује на историјске изворе -мотивише	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког односа при анализи одређених историјских извора, усвајање нових знања
Европа и Средоземље у раном средњем веку	3	Учествују у разговору, активно слушају, читају и анализирају текстове из историјске читанке, користе атлас	-објашњава -мотивише -усмерава дискусију -усмерава истраживање -подстиче	Развијање сарадничког односа, проширивање постојећих и усвајање нових знања, сналажење на карти
Срби и њихово окружење у раном средњем веку	5	Учествују у разговору, активно слушају, читају и анализирају текстове из историјске читанке, користе атлас, врше истраживање о познатим личностима	-објашњава -подстиче -мотивише -усмерава дискусију -наводи	Усвајање нових знања, утврђивање постојећих, употреба атласа, оспособљавање за самосталан рад

Европа у позном средњем веку	4	Учествују у разговору, активно слушају, читају и анализирају текстове из историјске читанке, користе атлас, врше истраживање о познатим личностима	-објашњава -мотивише -усмерава дискусију -усмерава истраживање -подстиче	Анализа текстова, уочавање повезаности градива, оспособљавање за самосталан рад
Срби и њихово окружење у позном средњем веку	4	Разговарају, истражују, упоређују, самостално раде у радној свеци	-објашњава -подстиче -мотивише -усмерава дискусију -наводи	Анализа текстова, уочавање повезаности градива, оспособљавање за самосталан рад
Српске земље и њихово окружење у доба османлијских освајања	5	Учествују у разговору, самостално раде и анализирају текстове из читанке, раде тестове и анализирају резултате	-анализира -проверава -сугерише -поставља проблем	Уочавање узрочно последичних веза, развијање способности за самосталан рад
Припрема за такмичења	8	Учествују у разговору, самостално раде и анализирају текстове из читанке, раде тестове и анализирају резултате	-анализира -проверава -сугерише -поставља проблем	Повезивање и примена наученог, анализа текстова, уочавање повезаности градива

Образовни стандарди за наставни предмет историја

1. Увод (Основне одлике средњег века; Основни историјски извори за историју средњег века)

ОСНОВНИ НИВО

ИС.1.1.1.-Именује и разликује основне временске одреднице

ИС1.1.4.-Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости

ИС1.1.6.-Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС 1.1.7. Именује најважније појаве из националне историје

ИС 1.1.8. Именује најважније појаве из опште историје

ИС1.1.9.-Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје
ИС1.1.10.-Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости
ИС1.2.1.-Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних и материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч
ИС 1.2.2. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим исторјским појавама
ИС 1.2.7. Зна де се исте историјске појаве могу различито тумачити

СРЕДЊИ НИВО

ИС.2.1.1.-Уме да повеже личност и феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом
ИС2.1.4.-Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са догађајима из садашњости
ИС2.2.3.-Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику

НАПРЕДНИ НИВО

ИС.3.1.1.-Уме да примени знање из историјске хронологије (уме да прецизно одреди којој деценији и веку, историјском преиоду припада одређена година, личност и историјски феномен=
ИС3.2.1.-Уме да изврши селекцију историјских извора
ИС3.2.5.-Уме да прочита исорјијске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их се претходним историјским знањем (закључује из историјске карте без понужене легенде, упоређује два графика и закључује о појави)

2.Европа и средоземље у раном средњем веку (Велика сеоба народа и Франачка држава;Хришћанска црква-Византија до XII в.;Исламски свет у раном средњем веку;Настанакфеудалног друштва)

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.6.- Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације
ИС1.1.9.-Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје
ИС1.2.3.-Препознаје једноставне карактеристичне историјске појаве дате у форми слике
ИС1.2.4.-Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.1.-Уме да повеже личност и феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом
ИС2.1.3.-Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје
ИС2.1.4.-Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са догађајима из садашњости

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.1.-Уме да примени знање из историјске хронологије (уме да прецизно одреди којој деценији и веку, историјском преиоду припада одређена година, личност и историјски феномен)

ИС3.1.6.-Уме да закључи зашто је дошло до одрежених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

3. Срби и њихово окружење у раном средњем веку(Словени и њихово насељавање Балканског полуострва; Јужни Словени према староседеоцима и суседима; Срби од VII до XI века; Покрштавање Срба и других Јужних Словена и њиховарана култура)

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.4.-Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости

ИС1.1.7.- Именује најважније појаве из националне историје

ИС1.1.9.-Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС1.1.10.-Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.2.-Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС2.2.4.-Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.3.-Зна специфичне детаље из националне и опште историје

ИС3.1.4.Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје

ИС3.1.5.-Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости

ИС3.2.4.-Уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори историјски извор (идеолошки, културолошки. Социјални, политички, географски контекст извора)

ИС3.2.5.-Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их се претходним историјским знањем (закључује из историјске карте без понужене легенде, упоређује два графика и закључује о појави)

4. Европа у позном средњем веку(Развој и структура феудалних држава; Крсташки ратови; Постанак и развој средњевековних градова; Свакодневни живот у средњем веку; Опште одлике средњевековне културе)

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.6.-.- Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС1.1.8. -Именује најважније појаве из опште историје

ИС1.1.10. -.Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

ИС1.2.2.-Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама

ИС1.2.3. -Препознаје једноставне карактеристичне историјске појаве дате у форми слике

ИС1.2.7.-Зна де се исте историјске појаве могу различито тумачити
ИС1.2.8.-Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.3.-Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје
ИС2.1.6.-Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји
ИС2.2.4.-Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеженог) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену
ИС2.2.5.-Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.5.-Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости
ИС3.1.6.-Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања
ИС3.2.1.-Уме да изврши селекцију историјских извора
ИС3.2.6.-Уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву
ИС3.2.7.-Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности

5. Срби и њихово окружење у позном средњем веку (Србија у XII и почетком XIII века; Успон Српске државе у XIII и почетком XIV века и Византија Палеолога; Српско царство; Друштво у држави Немањића; Крај српског царства; Постанак и развој средњовековне Босанске државе; Средњовековна култура код Срба)

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.4.-Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости
ИС 1.1.7.-Именује најважније појаве из националне историје
ИС 1.2.3. -Препознаје једноставне карактеристичне историјске појаве дате у форми слике
ИС1.2.4. -.Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда
ИС1.2.7.-Зна де се исте историјске појаве могу различито тумачити
ИЦ1.2.8.-Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.2.-Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје
ИС2.1.5.-Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји
ИС2.2.1.-Уме да закључи о ком догађају, феномену је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора
ИС2.2.4.-Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеженог) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.3.-Зна специфичне детаље из националне и опште историје

ИС3.1.6.-.- Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

ИС3.2.5.-Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их се претходним историјским знањем (закључује из историјске карте без понужене легенде, упоређује два графика и закључује о појави)

ИС3.2.6.-Уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву

6. Српске земље и њихово окружење у доба Османлијских освајања (Турци Османлије и њихова освајања на Балкану; Моравска Србија и њена улога у борби против Османлија; Држава српских деспота и околне земље)

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.4.-.-Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости

ИС 1.1.7. -.- Именује најважније појаве из националне историје

ИС 1.1.9.-.- Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС1.1.10.-Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

ИС 1.2.1. -.-Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних и материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч

ИС 1.2.4. --.-Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС 1.2.7.-.- Зна де се исте историјске појаве могу различито тумачити-

ИС1.2.8.-.-Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима

СРЕДЊИ НИВО

ИС 2.1.1.-.- Уме да повеже личност и феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом

ИС2.1.2.-Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС2.1.4.-Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са догађајима из садашњости

ИС2.1.5.-.-Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС2.1.6.-.-Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС2.2.2.-Уме да закључи о ком историјском феномену је речна основу карактеристичних историјских извора

ИС2.2.4.-Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеженог) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

ИС2.2.5.-.-Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.2.-Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту

ИС3.1.5.- Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости

ИС3.1.6.- Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

ИС3.2.1.- Уме да изврши селекцију историјских извора

ИС3.2.3.- Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло историјских извора

ИС3.2.7.- Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности

План рада историјске секције:

Програмски задаци

АКТИВНОСТИ

Договор о раду, избор тема . . . секције Животсељака у средњем веку (радионица). Израда веб сајта секције и постављање првих текстова и планираних пројеката

Словени, свакодневни живот, сеобе, веровања, обичаји. Израда електронског албума Јужни Словени Србија у доба Немањића, израда историјских карата, ПП презентација –

Задужбине Немањића, галерија слика династије Немањић Лазар Хребелановић – историја култ, предање Приказ Power-point презентација ученика.

Разговор о раду секције током године.

ГЕОГРАФИЈА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА – 2 часа недељно

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ – 72 часова

Циљеви и задаци географије

Настава Географије доприноси:

- упознавање и разумевање појава и процеса у географском омотачу Земље и у непосредном окружењу,
- разумевање узрочно-последичне повезаности појава и процеса у географском омотачу,
- картографској писмености и коришћењу географске карте у свакодневном животу ,
- развоју географског мишљења заснованог на повезаности и међуусловљености географских појава и процеса у простору и времену,
- стицање најосновнијих знања о васиони и васионским телима,
- разумевању потреба очувања, унапређења и заштите Земљиних сфера и комплексне географске средине у којој егзистира и човек,
- упознавање основних географских одлика Европе, њених регија и држава,
- упознавање са комплементарношћу и регионалним разликама планетарног света,
- развијању ставова о превентиви, заштити, унапређењу животне средине,
- развијању толеранције, постојања и припадности мултиетничком, мултијезичком и мултикултурном свету,
- развијању способности за активно стицање и примену знања из географије кроз самостално учење и истраживање.

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно- васпитном раду	Активности наставника у образовно- васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
1. Планета Земља	9	Слушају, упоређују, самостално праве дијаграме, анализирају климатску карту Света, -сопствено оцењивање и оцена других	-разговара, -ствара ситуацију за повезивање стечених знања са новом наставном темом, - усмерава, - упућује на самосталан рад, -проверава усвојена знања и разумевање	Дијалошка, демонстрациона, самосталан рад, илустрациона, тимски рад	-Проширивање стечених знања о појавама и процесима у Атмосфери и Хидросфери -стицање знања и разумевања појмова- хидросфере и биосфере, као и њихове зависности од климе и њених елемената, као и распореда основног размештаја биљног и животињског света на Земљи , -уознавање и о деловању посебних облика рељефа на
2. Становништво и Насеља на Земљи	5	Слушају, размењују сопствена знања, упоређују, праве и анализирају дијаграме, користе географску литературу -самовредновање стеченог знања	-усмеравање ученика на перманентно повезивање стечених знања са новим сазнањима, сугерише ученицима како да разумеју значај и повезаност природних и друштвених фактора	Дијалошка, демонстрациона, илустрациона, рад у групама, тимски рад	-уознавање и указивање о најважнијим демографским и демогеографским проблемима човечанства, -да схвате улогу природних, друштвених и привредних чинилаца и њихово јединство

<p>3. Географска средина и људске делатности</p>	<p>3</p>	<p>Слушају, истражују, упоређују</p>	<p>-усмеравање ученика на перманентно повезивање стечених знања са новим сазнањима, сугерише ученицима како да разумеју значај и повезаност природних и друштвених фактора</p>	<p>Дијалoшка, демонстрациона</p>	<p>-да схвате и упознају појам природне и географске средине и појам географске регије, као и њихову комплементарност</p>
<p>4. Регионална географија Европе</p>	<p>52</p>	<p>Слушају, разговор, размењују знања и мишљења, истражују, читају и користе географску литературу, штампу, интернет самостално раде, у тиму, групи; - пишу, читају и анализирају реферате, -израђују тематске карте -оцењују сопствена постигнућа и постигнућа других, -израђују тематске зидне новине-европске занимљивости</p>	<p>-разговара, демонстрира, ствара ситуације, усмерава, даје смернице за самосталан рад и писање реферата, координира рад група, тимова, упућује на коришћење литературе и других извора знања, проверава постигнућа</p>	<p>Дијалoшка, илустративно-демонстрациона, интерактивна, самосталан истраживачки рад, тимски рад, рад у групама, паровима</p>	<p>-упознавање и сагледавање општих карактеристика континента, уочавање особености регионалних целина и појединих држава Европе, -оспособљавање за коришћење географске литературе и различитог илустративног материјала ради лакшег савлађивања наставног градива и оспособљавања за самосталан рад</p>

СТАНДАРДИ

Наставни садржаји	Фонд	Основни ниво	Средњ и ниво	Напредни ниво
Планета Земља	5+3	<p>ГЕ 1.1.2. наводи начине представљања Земљине површине (глобус и географска карта)</p> <p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу и биосферу) и препознаје њихове основне одлике</p>	<p>ГЕ 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери</p>	<p>ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ 3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређење</p>
Становништво и насеља	3+2	<p>ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p>	<p>ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p>	<p>ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p>

<p>Географска средина и људске делатности</p>	<p>2+1</p>	<p>ГЕ 1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране</p>	<p>ГЕ 2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст)</p>	<p>ГЕ 3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p>
<p>Регионална географија Европе</p>	<p>30+22</p>	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред ГЕ 1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране ГЕ 1.4.2. препознаје основне природне и друштвене одлике Европе</p>	<p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом ГЕ 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, знацима...), графиком, табелом и схемом ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и</p>	<p>ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске Карте ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља ГЕ 3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности ГЕ 3.4.2. објашњава</p>

ФИЗИКА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА – 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ – 72 часова

Сврха, циљеви и задаци школског програма образовања и васпитања

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.

- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

Циљеви и задаци школског програма образовања и васпитања

- Развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима.

- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика

- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења

- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот

- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина

- омогућавање, укључивање у процесе европског и међународног повезивања;

- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;

- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;

- уважавање плурализма вредности и омогућавања, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;

- развијање код деце и ученика радозналост и отвореност за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етичке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања који нарушавају остваривање права на различитост;

- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски развијеном друштву;

- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности

Циљеви и задаци:

Ученик треба да:

- кроз већи број занимљивих и атрактивних демонстрационих огледа, који манифестују појаве из различитих области физике, схвати како физика истражује природу и да је материјални свет погодан за истраживања и постављање бројних питања

- уме да рукује мерилима и инструментима за мерење одговарајућих физичких величина: метарска трака, лењир са милиметарском поделом, хронометар, мензура, вага, динамометар

- само се упозна са појмом грешке и значајем релативне грешке а да зна шта је апсолутна грешка и како настаје грешка при читавању скала мерних инструмената

- користи јединице SI система за одговарајуће физичке величине: m, s, kg, N, m/s, Pa...

-усвоји основне предсаве о механичком кретању и зна величине које карактеришу равномерно кретање и средњу брзину као карактеристику променљивог праволинијског кретања

-на основу појава узајамног деловања тела схвати силу као меру узајамног деловања тела која се одређује интензитетом, правцем и смером

-усвоји појам масе и тежине и прави разлику између њих

-уме да одреди густину чврстих тела и густину течности мерењем њене масе и запремине

-усвоји појам притиска, схвати преношење спољњег притиска кроз течност и гасове и разуме Паскалов закон

Начин и поступак остваривања прописаних наставних планова и програма

Настава физике остварује се кроз следеће основне облике:

1. Излагање садржаја тема уз одговарајуће демонстрационе огледе
2. Решавање квалитативних и квантитативних задатака
3. Лабораторијске вежбе
4. Коришћење и других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја тема(домаћи задаци, читање популарне литературе из историје физике и сл.)
5. Систематско праћење рада сваког појединачног ученика

Р. бр. теме	Садржај програма	Бр. час.	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у васпитно-образовном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
1.	Увод	2	Спонтано прати ток посматране појаве, расуђује, поставља питања и да кроз примере уочава разлику између физичких тела и супстанција	Излаже нови садржај. Подстиче и усмерава ученике на размишљање. Поставља питања, сугерише, упућује да повезује са стеченим знањима.	-фронтални -рад у паровима -групни -дијалогска метода -текстуална метода	-стекне појам о начину како физика истражује природу -зна да разликује појмове физичких тела од супстанција од којих се састоје тела
2.	Кретање	14	Посматрају кретање разних тела, самостално закључују и наводе примере, учествују у анализи	Наводи примере. Наводи ученике да самостално изводе закључке. Поставља питања и подпитања, демонстрира, сугерише, детаљно објашњава, упућује у	-индивидуални -рад у пару -фронтални -дијалогска метода	-усвоји основне представе о механичком кретању -упозна величине које карактеришу

			рачунских задатака и дискутују решење задатака	истраживачки рад, кординира рад у одељењу, развија партнерски однос кроз групни рад.	-илустративно-демонстративна метода -графичка метода -решавање рачунских задатака	равномерно праволинијско кретање(пут, временски интервал и брзину) -користи јединицу за брзину у SI систему: m/s -уме да измери и израчуна сталну брзину
3.	Сила	14	Пажљиво посматрају различита деловања које наставник показује отворено и радознано постављају питања, схвата повезаност физичких појава и истражује сам још нека деловања у природи	Подстиче ученике у коришћењу додатне литературе. Изводи идемонстрира огледе. Врши додатна објашњења, сугерише у повезивању теоретских и практичних знања.	-фронтални -рад у пару -индивидуални -дијалогска метода -текстуална метода -практични рад -демонстративна метода	-на основу појма узајамног деловања тела (одбијања, привлачења, деформација, промене кретања) схвати силу као меру узајамног деловања тела, која се мери динамометром -уме да измери силу динамометром -користи јединицу силе у SI систему :N -знају да је сила векторска величина
4.	Мерење	15	Посматра разна мерила и инструменте, уочава разлику при мерењу, развија радозналост за мерење неких величина, записује неке мерене величине и закључује значај мерења у физици	Објашњава и практично показује рад мерила и мерних инструмената. Указује на значај физ. величина и јединица. Објашњава апсолутну и релативну грешку мерења, сугерише да стечена знања примене у пракси.	-рад у групама -индивидуални -рад у паровима -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање	-овладају мерењем следећих физичких величина: дужине, времена и запремине -уме да рукује мерилима и инструментима за мерење одговарајућих физичких величина лењиром, мерном

					рачунских задатака	траком, нониусом, хронометром, мензуром -користи јединице SI система набројаних физичких величина (m,s...) -разликује временски тренутак од временског интерв.
5.	Маса и густина	15	Посматра, уочава, врши мерења, записује, закључује врши анализу задатака и математички израчунава непознату величину	Излаже нов садржај и буди радозналост код ученика. Подстиче ученике на истраживачки рад и самостално закључивање. наводи примену у техници, упућеје ученика да стечена знања из других предмета као и из физике искористи при усвајању нових.	-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	-добије представу о маси као карактеристици физичког тела при узајамном деловању тела, да зна да се маса тела мери вагом и да је адитивна величина -уме помоћу дефиниционих формула да израчуна бројне вредности густине -уме да одреди густину чврстих тела и течности мерењем масе и запремине -зна јединице масе и густине у SI систему: kg, kg/m
6.	Притисак	12	Посматра, пита, записује, наводи примере за притисак, решава просте задатке и примењује стечење знање за решавање проблема	Наводи примере и демонстрира огледе. Наводи примену и значај физике у свакодневном животу и техници, кординира, усмерава, објашњава.	-рад у групи -рад у пару -индивидуални -фронтални -дијалогска метода	-одреди притисак чврстих тела мерењем и израчунав. -користи јединицу притиска у SI систему: Pa

					-илустративно-демонстративна метода -решавање рачунских задатака	-схвати преношење притиска у течностима и гасовима -разуме Паскалов закон -разуме атмосферски притисак -уме да користи барометар
--	--	--	--	--	---	---

Начин остваривања програма (методе и технике)

Из физике су одабрани само они наставни садржаји које на одређеном нивоу могу да усвоје сви ученици ОШ. Од свих метода логичког закључивања које се користе у физици, ученицима О.Ш. најприступачније је индуктивни метод при проналажењу и формулисању основних закона физике. Увођење једноставних експеримената за деминстрирање физичких појава има за циљ враћање огледа у наставу физике, развијање радозналости и интереса за физику и истраживачки приступ природним наукама. Једноставне експерименте могу да изводе сами ученици на часу или код куће користећи материјал или предмете из свакодневног живота.

Свака тематска целина обрађује се оним радоследом који је назначен у програму. Унутар сваке теметске целине, после поступног и аналитичког излагања, кроз систематизацију и обнављање, врши се синтеза битних чињеница и закључака, и кроз њихово обнављање омогућава се ученицима разумевање и трајно усвајање. При обради садржаја сваке теме, на сваком часу део времена се користи за обнављање.

Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса.

При решавању рачунских задатака прво сагледати физичке садржаје па затим прећи на математичко формулисање и израчунавање. Решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка анализа задатака, математичко израчунавање и дискусија резултата.

Час експерименталних вежби састоји се из уводног дела, мерења и записивања резултата мерења.

Битан облик рада су домаћи задаци, који се планирају за час.

Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидну контролу његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа, предавања, решавања квантитативних и квалитативних задатака и лабораторијских

Стандарди

Назив наставне теме	Укупан број часова	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
---------------------	--------------------	--------------	-------------	---------------

1.Увод	2+0+0	-	-	-
2.Кретање	7+7+0	<p>1.2.1.Ученик препознаје врсту кретања на основу примера.(праволинијско и криволинијско)</p> <p>1.2.2.Ученик препознаје врсте кретања на основу примера(равномерно и неравномерно, немора да зна разлику између тренутне и средње брзине,али треба да зна да је брзина стална код рав.кретања.</p> <p>1.2.3.Ученик уме у тексту да препозна величине које описују равн.кретање,користи образац $v=s/t$ и може да израчуна једну величину ако су познате друге две.Није обавезнико да зна претварање мерних јединица.</p> <p>1.4.4.Ученик препознаје да је осавна јединица за брзину (m/s)али да се користи и (km/h)</p>	<p>2.2.2.Зна да механичко кретање представља промену положаја неког тела у односу на референтно тело.Разликује путању тела од пређеног пута.Зна да је брзина пређени пут у јединици времена.</p> <p>2.41Ученик уме да користи важније изведене јед.за брзину..</p> <p>2.6.1.Ученик разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици.Пример:(директн у и обрнуту пропорционалност).</p> <p>2.6.2.Ученик уме да препозна векторску величину,(да је брзина одређена осим бројне вредности правцем и смером).</p> <p>2.6.3.Ученик уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина.(зависност пређеног пута и брзине од времена)</p>	<p>3.4.1.Ученик уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице Si система.Пример:претвара km/h у m/s и обрнуто.</p> <p>3.7.1.Ученик уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења.</p> <p>3.7.2.Ученик уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом.</p>

			2.7.1.Ученик уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења.	
--	--	--	---	--

3.Сила	6+8+0	<p>1.1.1.Ученик уме да препозна гравитациону силу у једноставним ситуацијама.Ученик такође зна да је у одсуству потпора подлоге гравитациона сила узрок падања тела.</p> <p>Ученик зна да кад тело клиза по подлози на њега делује сила трења ,која се супроставља кретању и да ће га зауставити кад на њега не делују друге силе.</p> <p>1.1.2.Ученик зна да стални магнети имају два пола N и S и да тела могу бити позитивно или негативно наелектрисана.Ученик прпознаје када је узајамно деловање између два тела привлачно односно одбојно и да је то деловање највеће у случају кад су магнети односно наелектрисана тела најближе.</p>	<p>2.1.1.Ученик уме да препознаје еластичну силу у системима у којима постоји еластична опруга,препознаје правац и смер еластичне силе.Ученик кроз задатке проверава постојање еластичне силе која се уравнотежава са силом дефрмације.</p> <p>2.1.2.Ученик зна да је гравитациона сила увек привлачна и да зависи од масе тела,зна да је сила теже гравитациона сила;зна да одреди правац и смер еластичне силе код истегнуте односно сабијене опруге</p> <p>2.41Ученик уме да користи важније изведене јед.за силу..</p> <p>2.4.3.Ученик зна да користи префиксе мили и кило и уме да претвара јединице.Пример:Зна да претвори килоњутн у њутн и обрнуто.</p> <p>2.6.1.Ученик разуме и примењује основне математичке формулације</p>	<p>3.7.1.Ученик уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења.(како истезање опруге зависи од силе)</p> <p>3.7.2.Ученик уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом.(електрична и магнетна сила)</p>
--------	-------	--	--	---

			<p>односа и законитости у физици. Пример: (директну и обрнуту пропорционалност).</p> <p>2.6.2. Ученик уме да препозна векторску величину, (да је сила одређена осим бројне вредности правцем и смером).</p> <p>2.6.3. Ученик уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина. (зависност дужине истезања опруге од силе)</p> <p>2.7.1. Ученик уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења.</p>	
--	--	--	---	--

4..Мерење	4+4+7	<p>1.4.1. Ученик користи уређај за мерење (метарска трака, мензура, вага, штоперница, амперметар и волтметар) зна да одреди вредност најмањег подеока на мерној скали и очита вредност измерене физ. величине, и запише измерену бројну вредност са одговарајућом јединицом мере.</p> <p>1.4.2. Ученик препознаје основна и најједноставнија</p>	<p>2.4.1 Ученик уме да користе важније изведене јединице S_i система и зна њихове ознаке. (за силу, притисак, густину...)</p> <p>2.4.2. Ученик зна да је литар исто што и дециметар кубни и да су то јединице којима се мери запремина, претвара литре у метре кубне и обрнуто, тоне у килограме.</p> <p>2.4.3. Ученик зна да користи префиксе мили и кило и уме да претвара</p>	<p>3.4.1. Ученик уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице S_i система. (изведене јединице које садрже величине које нису изражене у декадном бројном систему- време.)</p> <p>3.4.3. Ученик зна шта је грешка</p>
------------------	-------	--	---	---

		<p>мерила и инструменте за мерење неких основних физичких величина.Пример:Ученик препознаје да је вага уређај за мерење масе,хронометар за мерење времена,термометар за мерење температуре....</p> <p>„Препознавање се састоји у томе да ученик бира одговоре из понуђеног скупа мерила и уређаја.</p> <p>1.4.3.Ученик зна да препозна основне јединице за дужину ,масу,запремину,температуру и време као и оне мер.јединице које се најчешће користе.</p> <p>1.4.5.Ученик зна основна правила за исправно мерење зна да вага мора бити у хоризонталном положају кад на њој нема терета и тегова.,зна даелектрични инструменти морају бити на нули када нису укључени и зна под којим углом треба да гледа скалу.</p> <p>1.4.6.Ученик зна да мери дужину ,масу,запремину и време (користи лењир мерну траку вагу мензуру и штоперицу)приликом извођења лабораторијских вежби</p>	<p>јединице.Пример:Зна да претвори километре у метре и обрнуто као и милиметре у метре и обрнуто.</p> <p>2.4.4.Ученик зна када мерење понављамо више пута када се у истим условима могу добити различити резултати.</p> <p>2.7.3.Ученик уме да реализује експеримент по упутству.</p>	<p>мерења,ученик зна да се тачност мерања повећава са смањењем вредности најмањег подеока на инструменту,зна да уколико понављена мерења дају различите резултате средња вредност тих резултата представља коначни резултат мерења.</p> <p>3.7.1.Ученик уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења.</p> <p>3.7.2.Ученик уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом.</p>
--	--	--	---	--

		<p>1.7.1.Ученик поседује мануелне способности потребне за рад лабораторији..</p> <p>1.7.2.Ученик уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији.</p>		
--	--	--	--	--

Маса и густина	5+7+3	<p>1.4.1.Ученик уме да користи уређај за мерење масе –вага и зна да запише измерену бројну вредност са одговарајућом јединицом.</p> <p>1.4.3.Ученик зна да користи основне јединице за масу и густину као и оне које се најчешће користе.</p> <p>1.4.5.Ученик зна основна правила мерења,зна да вага мора бити у равнотежи када на њој нема терета и тегова.</p> <p>1.4.6.Ученик зна да измери масу помоћу дигиталне ваге а немора да зна да користи теразије.</p>	<p>2.1.1.Ученик уме да препозна инерцију као узрок пјава при промени брзине тела.Пример:Када аутобус кочи... .</p> <p>2.1.5.Ученик разуме и примењује појам густине,зна да је густина воде 1000 kg/m^3.</p> <p>2.4.12.4.1Ученик уме да користе важније изведене јединице Si система и зна њихове ознаке.(за масу и густину).</p> <p>2.6.1.Ученик разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици.Пример:(директну и обрнуту пропорционалност).</p>	<p>3.4.1.Ученик уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице Si система (g/cm^3, t/m^3 у kg/m^3)</p> <p>3.7.1. Ученик уме да допнесе релевантан закључак на основу резултата мерења.</p> <p>3.7.2.Ученик уме да препозна питања на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом.</p>
-----------------------	-------	--	--	---

Притисак	5+6+1	<p>1.1.3.Ученик разуме принцип спојених судова(ученик зна да се течност пење до истог нивоа без обзира на облик суда</p>	<p>2.1.6.Ученик да зна да хидростатички притисак зависи од висине стуба течности,зна да процени у</p>	<p>3.1.3.Ученик зна шта је притисак чврстих тела и од чега зависи,зна да</p>
-----------------	-------	--	---	--

		<p>,ученик на примерима нивоа воде у реци и речним каналима може да предвиди који ће ниво достићи вода када буде у стању равнотеже.</p> <p>1.4.2. Ученик уме да препозна уређаје за мерење притиска. (барометар, манометар)</p> <p>1.4.3. Ученик уме да користи основне јединице за притисак, препознаје да је основна јединица Паскал али да се у свакодневном животу користи и милибар.</p>	<p>понуђеној ситуацији на којој дубини ће бити већи или мањи притисак.</p> <p>2.4.1. Ученик уме да користи важније изведене јединице S_i система за притисак.</p> <p>2.4.3. Ученик уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у 8 другу. (Пример: kPa, MPa у Pa).</p> <p>2.6.1. Ученик разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици. (Пример: директну и обрнуту пропорционалност, како притисак зависи од силе и додирне површине, способан да реши задатак и израчуна непознату величину.)</p>	<p>притисак чврстих тела зависи од нормалне компоненте, тежине тела и од додирне површине тела и подлоге, закључује како се мења притисак кад се промени маса и величина додирне површине, на примеру три квадра идентичних маса одреди ко врши већи притисак.</p> <p>3.1.4. Ученик разуме и примењује концепт притиска у течностима, зна да је статички притисак у течностима сразмеран производу густине и дубине на којој се притисак тражи, разуме како се притисак преноси кроз течности.</p>
--	--	--	--	--

Корелације:

Српски језик

-развој језичке културе (основних облика усменог и писменог изражавања)

Математика

- бројевна права
- апсолутна вредност
- децималони запис (множење и дељење)
- процент
- правоугли координатни систем у равни
- пропорција (директна и обрнута)
- решавање једначина са једном непознатом
- читање, цртање и примена графика
- средња вредност
- префикси декадног система
- запремина и површина тела (израчунавање и мерне јединице)

ТИО

- мерење дужине (метар, лењир)
- систем спојених судова (примена)

Географија

- атмосфера (сатав, слојеви, особине...)
- атмосферски притисак
- барометар (врсте и принцип рада)
- магнети и магнетно деловање (компас)

БИОЛОГИЈА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА – 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ – 72 часова

Циљ и задаци

Циљ наставе је да ученици усвајањем образовно васпитних садржаја стекну основна знања о животном простору, начину живота, основној грађи, разноврсности и значају животињског света.

Задаци наставе биологије су:

- развијање љубави према природи и осећања дужности да је очувају за себе и будуће генерације;
- развијање основне научне писмености, логичког расуђивања, објективности и критичког мишљења;
- упознавање спољашње и основне унутрашње грађе праживотиња;

- упознавање спољашње и основне унутрашње грађе животиња;
- поступно и систематично упознавање разноврсности животињског света;
- развијање одговорног односа према животињама;
- разумевање еволутивног развоја живог света;
- развијање хигијенских навика и здравствене културе;

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- уоче потребу за класификовањем живог света због његове велике разноврсности;
- уочавају сличности и разлике у грађи и начину живота биљака, гљива и животиња;
- упознају основне појмове о природном систему животиња;
- упознају животни простор, начин живота, спољашњу грађу, разноврсност и значај праживотиња;
- упознају животни простор, начин живота, спољашњу грађу и основе унутрашње грађе, разноврсност и значај сунђера, дупљара, црва, мекушаца, зглавкара и бодљокожаца;
- схвате улогу инсеката у природи;
- упознају болести које изазивају или преносе животиње, начин преношења и превенцију;
- упознају животни простор, начин живота, грађу и разноврсност и значај риба, водоземаца, гмизаваца, птица и сисара;
- схвате значај бриге о потомству птица и сисара;
- схвате значај одговорног односа према животињама;
- сазнају основне научне чињенице о току и развоју живота на Земљи и етапе земљине историје;
- знају да живот на Земљи има историју са којом се могу упознати на основу фосилних остатака (записа);
- разумеју еволуцију живог света и схвате њен значај у формирању савременог биолошког мишљења

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		

Увод	3(2+1)	- слушају, - причају	- подстиче ученике на размишљање - презентује нови садржај	- фронтални - индивидуални	- да ученици упознају основне појмове о природном систему животиња и еволуотивном развоју главних животињских група
Праживотиње	9(4+4+1)	- слушају, - причају, - упоређују	- подстиче ученике на размишљање - презентује нови садржај	- фронтални - индивидуални - рад у пару	- упознавање спољашње и основне унутрашње грађе праживотиња
Царство животиња	48(23+20+3+2)	- слушају, - посматрају, - причају, - описују, - упоређују, - истражују	- подстиче ученике на размишљање - презентује нови садржај - подстиче на повезивање претходно ученог са новим садржајима - подстиче радозналост код ученика	- фронтални - индивидуални - рад у пару - рад у групи	- да науче основни грађу и начин живота, распрострањеност и значај сунђера, дупљара, плjosнатих црва, ваљкастих црва, чланковитих црва, мекушаца, зглавкара и бодљокожаца - упознају обољења која изазивају паразити - схвате улогу инсеката у природи - да науче основну грађу, начин живота, распрострањеност и прилагођеност различитим условима живота: риба, водоземаца, гмизаваца, птица и сисара - схвате значај бриге о потомству сисара и птица
Угроженост и заштита животиња	6(3+3)	- слушају, - причају, - описују, - упоређују, - истражују	- подстиче ученике на размишљање - презентује нови садржај - подстиче развој еколошке свести	- фронтални - индивидуални - рад у пару - рад у групи	- да схвате значај одговорног односа према животињама
Увод у еволуцију живог света	6(3+3)	- слушају, - посматрају,	- подстиче ученике на размишљање, и коришћење нових	- фронтални - индивидуални - рад у пару	- да ученици схвате елементарне основе теорије органске еволуције и разумеју историјски развитак Земље и живота на

		причају, описују, упоређују, истражују, учавају	извора знања -предентује нови садржај(научно објашњење света)		њој
--	--	---	--	--	-----

Начин остваривања програма (методе и технике)

Избор и систематизација програмских садржаја наставног предмета биологија, односе се на научну дисциплину: зоологија и резултат су захтева времена најновијих достигнућа у науци. Наставне теме обрађују садржаје из зоологије и логички су распоређене у пет тематских целина: Увод, Праксис, Царство животиња, Угроженост и заштита животиња и увод у еволуцију живог света (еволуција човека и наслеђивање изучавале су се у осмом разреду). Овако конципиран програм пружа ученицима основна знања, а ради лакшег разумевања и усвајања градива, наставника не треба да инсистира на детаљној грађи, већ да стави акценат на животни простор, начин живота, разноврсност и значај појединих група у оквиру царства животиња.

Концепција програма пружа широке могућности за примену различитих наставних метода, као и употребу информационо-комуникационих технологија. Вербално-текстуалне методе треба да буду мање заступљене, а предност треба дати демонстративно-илустративним методама, методама практичног рада и активностима ван учионице. Избор наставних метода зависи од циља и задатака наставног часа и опремљености кабинета. Избор облика рада препуштен је наставнику. За часове вежби треба користити групни облик рада, али ако вежба то захтева и постоје услови, може се применити рад у паровима или индивидуални облик рада. Вежбе треба реализовати уз максимално коришћење природног материјала, препарата и лабораторијског прибора. Веома су корисни часови у природи и посете природњачком музеју и зоолошком врту. Препоручује се сарадња са здравственим и ветеринарским институцијама, њихово ангажовање и организовање предавања-трибина са темама из програмских садржаја биологије.

СТАНДАРДИ

Садржаји	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
Увод	1.1.3 препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња 1.1.4 уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих 1.1.5 зна да постоје просторне и временске промене код живих бића	2.1.2. познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима 2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе	3.1.3. разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима 3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група

	<p>и познаје основне чињенице о томе</p> <p>1.2.1 зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије</p> <p>1.2.3 зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p> <p>1.4.3. уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота)</p>	<p>2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме</p> <p>2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, а органи са истом функцијом системе органа</p> <p>2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам</p> <p>2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје</p> <p>2.2.6. разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање</p>	<p>3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама</p> <p>3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека</p>
Празивотиње	<p>1.1.5 зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе</p>	<p>2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у</p>	<p>3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну</p>

	1.2.1 зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије	специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам	функционалну условљеност 3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције
Царство животиња	1.1.5 зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе 1.2.2 зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија 1.2.4 познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси 1.2.5 разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном 1.2.6 разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање) 1.2.7 зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином 1.3.1 разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте 1.3.2 зна основне појмове о процесима размножавања	2.2.8. зна да је неопходна координација функција у вишећелијским организмима и зна који органски системи омогућују ову интеграцију 2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања 2.3.2. разуме механизам настанка зигота 2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма 2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине	3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност 3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције 3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информису организам о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже (улога нервног система) 3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције 3.6.1 разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података 3.6.2 уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата 3.6.3 уме самостално да прави графиконе и табеле према два критеријума уз детаљан извештај 3.6.5 зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту

			на примеру који сам одабере
Угроженост и заштита животиња	<p>1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад)</p> <p>1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења</p> <p>1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава</p> <p>1.5.3. разуме значај одржавања хигијене кућних љубимаца, домаћих и дивљих животиња и правилног опхођења са њима</p>	<p>2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)</p>	
Увод у еволуцију живог света	<p>1.3.8 зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи</p> <p>1.3.9 зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа</p> <p>1.3.10. зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама</p>	<p>2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма</p> <p>2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине</p>	<p>3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције</p>

БИОЛОГИЈА – допунска настава

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Праживотиње	1	Слушају, питају, разговарају	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље,брже уочавање и разумевање
Царство животиња	6	Слушају, питају, разговарају	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље,брже уочавање и разумевање
Угроженост и заштита животиња	1	Слушају, питају, разговарају	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље разумевање

Увод у органску еволуцију	1	Слушају, питају	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље разумевање
----------------------------------	---	--------------------	---	---	-----------------

БИОЛОГИЈА – додатна настава

Циљеви додатне наставе су:

За додатни рад се опредељују даровити ученици и посебних интересовања за биологију. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско и окружно такмичење које се организује за ученике шестог разреда).

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Праживотиње	1	Самостално и спонтано постављају питања, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет, решавају тестове	-подстиче даповезују и примењују стечена знања -подстиче решавања сложенијих проблема и задатака -подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад -решавање такмичарских тестова	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње,изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања,усвајање нових знања

			-критичког мишљења и истраживачког рада -мотивише ученике за учешће на такмичењу		
Царство животиња	6	Самостално и спонтано постављају питања, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет, решавају тестове	-подстиче даповезују и примењују стечена знања -подстиче решавања сложенијих проблема и задатака -подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој -критичког мишљења и истраживачког рада -мотивише ученике за учешће на такмичењу	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад -решавање такмичарских тестова	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње,изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања,усвајање нових знања
Угроженост и заштита животиња	1	Самостално и спонтано постављају питања, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет, решавају тестове	-подстиче даповезују и примењују стечена знања -подстиче решавања сложенијих проблема и задатака -подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад -решавање такмичарских тестова	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње,изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања,усвајање нових знања

			<p>карактеристикама и интересовањима ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> -подстиче развој -критичког мишљења и истраживачког рада -мотивише ученике за учешће на такмичењу 		
<p>Увод у органску еволуцију</p>	1	<p>Самостално и спонтано постављају питања, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет, решавају тестове</p>	<ul style="list-style-type: none"> -подстиче даповезују и примењују стечена знања -подстиче решавања сложенијих проблема и задатака -подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој -критичког мишљења и истраживачког рада -мотивише ученике за учешће на такмичењу 	<ul style="list-style-type: none"> -индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад -решавање такмичарских тестова 	<p>Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње,изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања,усвајање нових знања</p>

МАТЕМАТИКА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА – 4 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ – 144 часова

Циљеви и адаци:

Ученике треба оспособити да:

- схвате потребу увођења негативних бројева, упознају структуре скупова целих и рационалних бројева, појмове супротног броја, реципрочног броја и апсолутне вредности броја,;
- упознају и савладају основне рачунске операције у скуповима Z и Q и потпуно увежбају извођење тих операција, уз коришћење њихових својстава;
- могу да читају и састављају разне једноставније изразе са рационалним бројевима и израчунају њихову бројевну вредност;
- упознају и умеју да решавају једноставније једначине и неједначине у скупу рационалних бројева као и да их примене у проблемским задацима;
- разумеју процентни начин изражавања и умеју да тај рачун примењују у пракси;
- упознају класификацију троуглова и четвороуглова и знају њихова основна својства;
- схвате релацију подударности и њена својства и умеју да је примењују у извођењу основних конструкција троугла и четвороугла;
- схвате једнакост површина геометријских фигура и науче правила о израчунавању површина троуглова, паралелограма и других четвороуглова;
- применјују правила за израчунавање површине троугла и четвороугла у разним практичним задацима;

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Цели бројеви	24 (9+15)	-пребројава -групише -упоређује -сређује по редослед у -рачуна -примењује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-појам негативног броја -скуп целих бројева Z -цели бројеви на бројевној правој -супротан број -апсолутна вредност целог броја -упоређивање целих бројева -основне рачунске операције са целим бројевима и њихова својства
Рационални бројеви	45 (17+28)	-разликује -именује -упоређује -пребројава -рачуна -примењује	-презентује -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање,	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-скуп рационалних бројева Q -приказивање рационалних бројева на бројевној правој -уређеност скупа Q -рачунске операције у скупу Q и њихова својства -изрази са рационалним бројевима

<p>Троугао</p>	<p>30 (13+17)</p>	<p>-посматра -уочава -именује -разликује</p>	<p>-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике при решавању проблема из свакодневног живота</p>	<p>-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару</p>	<p>-троугао; однос страница,врсте троуглова према страницама. -углови троугла,збир углова,врсте троуглова према угловима -однос између страница и углова троугла -конструкције неких углова (60° , 120° , 30° , 45° , 75° , 135°) -подударност троуглова (интерпретација) -основна правила о подударности троуглова; закључивање о једнакости аналогних елемената -основне конструкције троуглова -описана кружна линија око троугла и уписана у њега, висина и тежишна дуж</p>
-----------------------	----------------------------	--	--	---	---

Четвороугао	20 (8+12)	<ul style="list-style-type: none"> -посматра -уочава -именује -разликује 	<ul style="list-style-type: none"> -презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару 	<ul style="list-style-type: none"> -четвороугао; врсте четвороугла (квадрат, правоугаоник, паралелограм, ромб, траpez, делтоид); -углови четвороугла -паралелограм, својства; појам централне симетрије -врсте паралелограма; правоугли паралелограми -конструкције паралелограма -траpez, својства, средња линија -врсте трапеza, једнакокраки траpez -основне конструкције трапеza
Површина четвороугла и троугла	17 (7+10)	<ul style="list-style-type: none"> -уочава -рачуна -упоређује -проверава -закључује -примењује 	<ul style="list-style-type: none"> -презентује -подстиче ученика на увиђање - закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару 	<ul style="list-style-type: none"> -појам површине фигуре-површина правоугаоника -једнакост површина фигура -површина паралелограма, троугла, трапеza -површина четвороугла с нормалним дијагоналама

Писмени задаци са	8 (4+4)			-индивидуални	-сагледати како су ученици савладали пређено градиво
--------------------------	---------	--	--	---------------	--

СТАНДАРДИ

ОБЛАСТ	НАСТАВНА ТЕМА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
<p>Бројеви и операције са њима алгебра и функције обрада података</p>	<p>1.цели бројеви</p>	<p>1.1.1. уме да прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне); 1.1.3. пореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно; 1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом када је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна на</p>	<p>2.1.1. пореди по величини бројеве записане у различитим облицима; 2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа; 2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у</p>	<p>3.1.1. уме да одреди вредност сложенијег бројевног израза; 3.1.1. уме да одреди вредност сложенијег бројевног израза; 3.2.5. користи једначине, неједначине и системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке;</p>
	<p>2.рационални Бројеви(сабирање, одузимање, множење, дељење)</p>	<p>1.1.1. уме да прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне); 1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно;</p>	<p>2.1.1. пореди по величини бројеве записане у различитим облицима; 2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност</p>	<p>3.1.1. уме да одреди Вредност сложенијег бројевног израза; 3.1.1. уме да одреди вредност сложенијег бројевног израза; 3.2.5. користи једначине,</p>

		<p>1.1.3. пореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно;</p> <p>1.1.4. уме да изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом када је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна на пример $1/5$ од n, где је n дати природан број;</p>	<p>једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа;</p> <p>2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама;</p>	<p>неједначине и системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке;</p> <p>3.5.4. примени процентни рачун у сложенијим ситуацијама;</p>
<p>Геометрија и мерење</p>	<p>3. Троугао(подудар-Ност троуглова, значајне тачке)</p>	<p>1.3.2. влада појмовима: <u>троугао</u>, <u>четвороугао</u>, <u>квадрат</u> и <u>правоугаоник</u> (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла);</p> <p>1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура</p>	<p>2.3.2. уме да одреди однос углова и страница у троуглу и збир углова у <u>троуглу</u> и <u>четвороуглу</u>;</p> <p>2.3.6. користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма);</p>	<p>3.3.2. користи основна својства <u>троугла</u> , <u>четвороугла</u>, <u>паралелограма</u> и <u>трапеца</u>, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; <u>уме да их конструише</u>.</p>
	<p>4.четвороугао</p>	<p>1.3.2. влада појмовима: <u>троугао</u>, <u>четвороугао</u>, <u>квадрат</u> и <u>правоугаоник</u> (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује основне врсте</p>	<p>2.3.2. уме да одреди однос углова и страница у троуглу и збир углова у троуглу и <u>четвороуглу</u>;</p> <p>2.3.6. користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр.</p>	<p>3.3.2. користи основна својства троугла , <u>четвороугла</u>, <u>паралелограма</u> и <u>трапеца</u>, рачуна њихове обиме и површине на основу</p>

		1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања);		задатка; <u>умедних конструише</u> ; 3.3.6. уме да примени <u>подударност</u> и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских
5. Површина Троугла и четвороугла		1.3.2. влада појмовима: троугао, <u>четвороугао</u> , <u>квадрат</u> и <u>правоугаоник</u> (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку); 1.4.1. користи одговарајуће јединице за мерење дужине, <u>површине</u> , запремине,	2.4.1. пореди величине које су изражене различитим мерним јединицама за дужину и масу; 2.4.3. дату величину искаже приближном вредношћу;	3.3.2. користи основна својства троугла , четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; 3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима;

Допунска настава

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Цели бројеви	1	-пробројава -групише -упоређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -помаже ученицима у савладавању градива	-фронтални -индивидуални	-основне рачунске операције са целим бројевима и њихова својства -сабирање и одузимање, једначине и неједначине
Троугао	1	-посматра -уочава -именује -разликује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални	-елементи, врсте троуглова, конструкција
Цели бројеви	1	-пробројава -групише -упоређује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају математике	-фронтални -индивидуални	-множење, дељење, једначине и неједначине
Троугао	2	-посматра -уочава -именује -разликује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој	-фронтални -индивидуални	-подударност и значајне тачке
Рационални и бројеви	1	-разликује -именује -упоређује -пробројава -рачуна	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални	-сабирање, одузимање, једначине и неједначине
Четвороугао	1	-посматра -уочава -именује -разликује	-презентује -усмерава ученика -помаже ученицима у савладавању градива	-фронтални -индивидуални	-врсте и конструкције

Рационални бројеви	1	-разликује -именује -упоређује -пребројава	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални	-множење, дељење, једначине и неједначине
---------------------------	---	---	---	-----------------------------	---

ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

Настава се организује поделом одељења на групе не веће од 20 ученика.

Оперативни задаци:

Ученици треба да:

упознају врсте грађевинских објеката и њихове намене,

- упознају класичне технике грађења и савремене (монтажне и индустријске системе градње)
- упознају карактеристике грађевинског техничког цртања и основне грађевинске симболе,
- науче да читају и користе једноставније грађевинске цртеже - документацију за изградњу, адаптацију и уређење стана, одговарајуће перспекте
- да науче да користе готове једноставне софтверске алате за цртање, да науче како се користи CD-ром и штампач
- упознају основне врете, карактеристике и примену грађевинских материјала.
- стичу навике за рационално коришћење материјала и енергије
- стичу и развијају културу становања у савременим условима
- упознају функционисање кућне водоводне и канализационе инсталације
- стекну представу о функционисању и организацији саобраћаја у саобраћајним објектима
- стекну знања о намени, примени и битним карактеристикама грађевинских машина
- упознају основне процесе у пољопривредној производњи
- науче да примењују једноставне техничке цртеже у пројектовању модела или макета према сопственом избору: грађевинских или саобраћајних објеката; грађевинских или пољопривредних машина и уређаја; детаља из уређивања стана и др.

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Увод у архитектуру и грађевинарство	4	<p>-пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика</p> <p>-износи своје мишљење</p> <p>-уочава</p> <p>-разликује</p> <p>-упоређује</p> <p>-проналази нове информације</p> <p>-уређује и презентује</p> <p>-закључује</p> <p>-оцењује квалитет часа</p>	<p>- организатор и реализатор наставе</p> <p>-презентује</p> <p>-усмерава ученика</p> <p>-подстиче на размишљање</p> <p>-развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење</p> <p>-прати напредовање ученика</p>	<p>На интересантан начин, уз помоћ медија, приказати развој грађевинарства и архитектуре од праисторије до данас (само на информативном нивоу). Сликом приказати репрезентативне објекте из сваког периода градње. На изабраним примерима из историје грађевинарства ученици могу да схвате величину људског ума који практично нема граница. У делу који се односи на поделу грађевинарства појмове високоградње, нискоградње и хидроградње објаснити помоћу карактеристичних грађевинских објеката који су њихови репрезенти. На пример за високоградњу сликом ученицима показати једну стамбену зграду, друштвену (биоскоп, позориште, школу...) и привредну (предузеће, индустријску халу). За представнике нискоградње сликом показати мост, пут, железницу и аеродромску писту; а бране луке и канале за наводњавање као угледне примере објеката у хидроградњи. На једноставном примеру куће (путем слајдова, макете или путем рачунара у 3Д приказу) показати основне конструктивне елементе из којих се састоји грађевински објекат. Поред тога, указати и на остале елементе које чине целину грађевинског објекта (прозори, врата, димњачки канали. Корелација са наставним предметима историја (« Увод») и ликовна култура (« Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама, линијама,</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознају врсте грађевинских објеката и њихове намене; - разликују конструктивне елементе грађевинских објеката - разликују технике грађења;

				<p>светлинама, облицима и волуменима“).</p> <ul style="list-style-type: none"> -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару 	
<p>Техничко цртање у грађевинарству</p>	8	<ul style="list-style-type: none"> -пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика -уочава -разликује -упоређује -црта -повезује изглед објекта у простору и равни -развија осећај прецизности и уредности -оцењује квалитет часа 	<ul style="list-style-type: none"> - организатор и реализатор наставе -презентује -утиче на развој свести ученика о значају и примени техничког цртања у грађевинарству - развија осећај ученика за простор, тачност, уредност, прецизност и одговорност - прати постигнућа ученика 	<p>У обради ове наставне теме, у уводном делу ученицима јасно дефинисати основне фазе у реализацији једног грађевинског објекта. Те фазе су: фаза препознавања потребе за градњом у којој значајну улогу има инвеститор, фаза пројектовања грађевинског објекта у којој се трага за функционалним, конструктивним и естетским решењима објеката и фаза извођења објеката у којој се јасно препознају основни (зидарски, тесарски, бетонски...), завршни (молерски, керамичарски...) и инсталатерски радови (водовод, канализација...). Посебну пађњу треба обратити на специфичности техничког цртежа у грађевинарству (врсте цртежа, мере које се примењују, котне стрелице и косе црте, котни бројеви, висинске коте, симболи: приказ врата, прозора, конструктивних елемената у основи пресеку и приказ елемената намештаја у основи и у пресеку). Као вежбу за примену знања из овог дела ученици могу да нацртају хоризонталан пресек – основу и вертикалан пресек једне просторије (изабрана просторија може бити радна соба ученика, учионица у оквиру школе тако да сва мерења могу да се изврше на лицу места и пренесу на цртеж) У размери 1:100 . Код ученика треба инсистирати да: правилно исписују текст,</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -упознају карактеристике грађевинског техничког цртања и основне грађевинске симболе; -науче да читају и користе једноставније грађевинске цртеже – документацију за изградњу, адаптацију и уређење стана и одговарајуће проспекте;

				<p>користе разне врсте и дебљине линија, буду стрпљиви и прецизни у мерењу приликом цртања.</p> <p>Корелација са ликовном културом, наставна тема: „Текстура“</p> <p>-фронтални -индивидуални</p>	
Информатичке технологије	16	<p>-осмишљава грађевинске објекте и црта спољашњи изглед, вертикални и хоризонтални пресек користећи GoogleSketchUp или неки одговарајући софтвер</p> <p>-презентује свој рад</p> <p>-оцењује свој и рад својих другова</p> <p>-оцењује квалитет часа</p>	<p>- организатор и реализатор наставе</p> <p>-презентује</p> <p>-усмерава ученика</p> <p>-подстиче ученика на истраживање, увиђање, закључивање, упоређивање</p> <p>-подстиче самокритичност и евалуацију других радова</p> <p>- прати постигнућа ученика</p>	<p>Циљ увођења информатичке технологије у шести разред је да се оствари континуитет примене рачунара у настави техничког образовања. Ова наставна тема се реализује после наставне теме техничко цртање у грађевинарству. Разлог томе је што постоје једноставни софтвери који се могу користити за цртање и пројектовање без програмирања (Гоогле СкетцхУп, Енвизионеер Ехпрес 3.0, Мицрософт Оффице Висио 2003.). На тај начин ће ученици упознати примену рачунара на конкретним садфржајима и рад са ЦД-ромом, флеш меморијом и штампачем. Примену рачунара прилагодити конфигурацији рачунара којом школа располаже.</p> <p>Корелација са физиком, српским језиком и ликовном културом.</p> <p>-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару</p>	<p>Ученици треба да:</p> <p>-науче да користе готове једноставне софтверске алате за цртање;</p> <p>-науче како се користи ЦД-ром, флеш меморија и штампач (ако постоји);</p>
Грађевински материјали	4	<p>-пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика</p> <p>-уочава</p> <p>-именује</p>	<p>- организатор и реализатор наставе</p> <p>-презентује</p> <p>-подстиче ученика да размишља, истражује и налази решење проблема</p>	<p>На нивоу обавештености проширити знања о материјалима који се користе у грађевинарству. Не улазити у детаље о производњи и преради материјала. Препоручљиво је ученицима показати угледне примере грађевинских материјала који се обрађују (песак, цемент ...) или</p>	<p>Ученици треба да:</p> <p>-упознају основне врсте, карактеристике и примену грађевинских материјала;</p>

		<ul style="list-style-type: none"> -разликује -упоређује -класификује -оцењује квалитет часа 	<ul style="list-style-type: none"> -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење - прати постигнућа ученика 	<ul style="list-style-type: none"> њихове моделе (опека, арматура...). Излагање поткрепити проспектима, каталозима и претраживањима на Интернету. У реализацији ове тематске целине успоставити корелацију са историјом, нарочито у делу који се односи на развој грађевинских материјала. Корелација са физиком, наставне теме: „Сила“ и „ Маса и густина“ -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару 	
Енергетика	4	<ul style="list-style-type: none"> -пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика -повезује ранија знања -уочава начине примене -разликује -упоређује -анализира -класификује -презентује -оцењује квалитет часа 	<ul style="list-style-type: none"> - организатор и реализатор наставе -презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -развија разумевање за рационално коришћење енергената - прати постигнућа ученика 	<ul style="list-style-type: none"> Указати на значај врсте изабраног материјала за градњу грађевинских објеката, на могућност штедње енергије и коришћење неконвенционалних извора енергије, како при пројектовању нових објеката, тако и могућности доградње термо-изолације на постојећим објектима. Ученици треба да на хоризонталним и вертикалним цртежима просторија (које су цртани на рачунару) доцртају термо-изолациони слој и посебно га шрафирају. Корелација са српским језиком - „И све што се креће, покреће сунце“ -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици треба да: -стичу навике за рационално коришћење материјала и енергије; -препознају природне ресурсе и њихову ограниченост у коришћењу; -се навикну на штедњу енергије; -прилагоде будуће динамичке конструкције (моделе) енергетском извору; -знају мере заштите и потребу за обнову и унапређење животног окружења;
Грађевински материјали	4	<ul style="list-style-type: none"> -пажљиво прати излагање наставника или 	<ul style="list-style-type: none"> - организатор и реализатор наставе -презентује 	<ul style="list-style-type: none"> На нивоу обавештености проширити знања о материјалима који се користе у грађевинарству. Не улазити у детаље о 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици треба да: -упознају основне врсте,

		<p>осталих ученика -уочава -именује -разликује -упоређује -класификује -оцењује квалитет часа</p>	<p>-подстиче ученика да размишља, истражује и налази решење проблема -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење - прати постигнућа ученика</p>	<p>производњи и преради материјала. Препоручљиво је ученицима показати угледне примере грађевинских материјала који се обрађују (песак, цемент ...) или њихове моделе (опека, арматура...). Излагање поткрепити проспектима, каталозима и претраживањима на Интернету. У реализацији ове тематске целине успоставити корелацију са историјом, нарочито у делу који се односи на развој грађевинских материјала. Корелација са физиком, наставне теме: „Сила“ и „ Маса и густина“ -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару</p>	<p>карактеристике и примену грађевинских материјала;</p>
<p>Култура становања</p>	<p>4</p>	<p>-пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика -повезује ранија знања -презентује -дискутује -проналази потребне информације -упоређује -разликује -закључује -износи своје мишљење и предлоге -оцењује квалитет часа</p>	<p>- организатор и реализатор наставе -наводи на размишљање и извођење закључака -подстиче на размену искустава и усмерава дискусију -утиче на развој свести ученика о значају правилног понашања у заједници -презентује - прати постигнућа ученика</p>	<p>Увести ученике у ову наставну јединицу путем посматрања и анализе својих станова. Ученици треба да закључе из којих се делова стан састоји, које су њихове функције, који је најповољнији распоред просторија са аспекта функционалности и могућности уштеде и коришћења алтернативних извора енергије. Користећи план стана ученици треба да науче како се одређује функција сваке просторије и како се врши избор намештаја имајући у виду функционалност и економичност простора. На основу посматрања планова, макета, слика насеља градских и сеоских, треба објаснити значај околине стана са хигијенског и естетског становишта. Корелација са грађанским васпитањем „Уочавање проблема у заједници“ , српским језиком наставне теме: „Вежбе у изговарању акцента обрађених текстова“</p>	<p>Ученици треба да: -стичу и развијају културу становања у савременим условима; -умеју да реагују у конфликтним ситуацијама -упознају функционисање кућне инсталације (водоводне, топлотне, канализационе);</p>

				<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару 	
Саобраћајни системи	2	<ul style="list-style-type: none"> -пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика -проналази информације -уочава -именује -упоређује -класификује и уређује -оцењује квалитет часа 	<ul style="list-style-type: none"> - организатор и реализатор наставе -презентује -упућује на изворе знања -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење - прати постигнућа ученика 	<p>У односу на претходну годину, градиво проширити са аспекта саобраћајних објеката, њихове намене, функционисања и организације саобраћаја. За ове наставне садржаје користити актуелне медије.</p> <p>Корелација са чуварима природе „Заштита од буке“ и биологијом „Заштита животиња“</p> <ul style="list-style-type: none"> -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару 	Ученици треба да стекну представу о функционисању и организацији саобраћаја у саобраћајним објектима.
Техничка средства у грађевинарству	4	<ul style="list-style-type: none"> -пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика -проналази информације -уочава -именује -упоређује -класификује и уређује -открива релације -оцењује квалитет часа 	<ul style="list-style-type: none"> - организатор и реализатор наставе -презентује -упућује ученике на различите изворе знања -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -наводи на закључивање - праћење постигнућа ученика - прати постигнућа ученика 	<p>Алате и машине у грађевинарству обрадити тако да се у првом кораку направи груба подела механизације и за сваку од њих наброје карактеристични представници. Излагања поткрепити сликом и по могућности моделима. У делу који се односи на заштиту на раду код ученика развијати свест о потреби очувања личног здравља, али и очувања животне средине. Инсистирати на познавању заштитне опреме, обезбеђивању градилишта, као и околине. Ову наставну тему реализовати у континуитету са наставном темом конструкторско моделовање. Тако да ће ученици моћи да стечена знања о машинама у грађевинарству примењују у раду са конструкторским елементима. На сличан начин реализовати и наставну тему</p>	Ученици треба да: <ul style="list-style-type: none"> -стекну знања о примени и битним карактеристикама грађевинских машина; -разумеју улогу грађевинских машина као замене за рад људи и чиме се повећава економичност у производњи; -знају мере заштите и потребу за обнову и унапређење животног окружења;

				<p>„Техничка средства у пољопривреди“.</p> <p>Корелација са српским језиком наставне теме: „Чудесна справа“</p> <ul style="list-style-type: none"> -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару 	
<p>Техничка средства у пољопривреди</p>	4	<ul style="list-style-type: none"> -пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика -проналази информације -уочава -именује -упоређује -класификује и уређује -открива релације -оцењује квалитет часа 	<ul style="list-style-type: none"> - организатор и реализатор наставе -презентује -упућује ученике на различите изворе знања -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -наводи на закључивање - прати постигнућа ученика 	<p>Техничка средства у пољопривреди обрадити тако да се најпре кроз разговор обради алгоритам операција од сетве до жетве, затим употреба агротехничких средстава и којим машинама, на крају врсте и намене одређених машина и уређаја у пољопривредној производњи. Излагања поткрепити сликом и по могућности моделима. У делу који се односи на заштиту на раду код ученика развијати свест о потреби очувања личног здравља, али и очувања животне средине. Техничка средства у пољопривреди, организација рада и примена савремених средстава у пољопривредној производњи, машине и уређаји у пољопривредној производњи. Моделоване машине и уређаји у пољопривредној производњи.</p> <p>У делу који се односи на заштиту на раду код ученика развијати свест о потреби очувања личног здравља, али и очувања животне средине.</p> <p>Корелација са географијом «Привреда Европе»</p> <ul style="list-style-type: none"> -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару 	<p>Ученици треба да упознају:</p> <ul style="list-style-type: none"> -основне процесе у пољопривредној производњи; -техничка средства у пољопривреди;
Конструкторско	12	-уочава	- организатор и	Реализација модула омогућава	Ученици треба да

моделовање - модули		-именује -разликује -упоређује -планира -одабира -израђује -ствара -контролише -презентује -оцењује квалитет часа	реализатор наставе -презентује -саветује и одговара на питања ученика -утиче на развој свести ученика о значају примене теоријских знања за израду предмета који имају употребни карактер и могу се користити у реалном окружењу - прати постигнућа ученика	диференцијацију у настави с обзиром да се ученици могу опредељивати за подручје за које имају виђе афинитета: моделовање грађевинских објеката високоградње, нискоградње, израда модела разних машина и уређаја у грађевинарству из конструкторских комплета, уређење стана, поправке на кућним инсталацијама и санитарним уређајима, рад на рачунару. Обавеза свих, без обзира на избор активности је да израде свој »пројекат« по коме изводе моделовање: израда техничке документације, избор материјала, обрада материјала, састављање делова, облагање површина и површинска заштита -индивидуални -групни -рад у пару	науче да примењују једноставније техничке цртеже у пројектовању модела или макета према сопственом избору: грађевинских или саобраћајних објеката; грађевинских или пољопривредних машина и уређаја; детаља из уређивања стана и др. Да израде модел од лако обрадивих материјала чиме теоријско знање практично примењују.
----------------------------	--	---	---	---	---

Додатни рад

За додатни рад се опредељују даровити ученици посебних интересовања за технику. Ангажоване ученике неопходно је стимулисати (похвале, награде, интерна такмичења у циљу припреме за општинско, окружно и републичко такмичење) и постепено их увести у област професионалне оријентације ка ширем пољу делатности које пружа широка област технике.

- организовати угледни дан на Дан планете Земље, уз корелацију са наставом ликовне, музичке културе, верске наставе, биологије, чувара природе и српског језика
- могућност спровођења тематског дана уз обраду ове песме на Дан заштите животне средине и борбе против климатских промена, уз корелацију са наставом ликовне, музичке културе, биологије, чувара природе и српског језика

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА – 2 +1 час недељно

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ – 72+36 часова

Циљ и задаци

Циљ физичког васпитања је да разноврсним и систематским, моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе

интегралном развоју ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и непоходних теоретских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања су:

- Подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- Развој и усавршавање моторичких способности;
- Стицање моторичких умења која су као садржај утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- Формирање морално-вољних квалитета личности;
- Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- Стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове околине.

Оперативни задаци:

- Усмерени развој основних моторичких способности, првенствено брзине и координације;
- Усмерено стицање и усавршавање моторичких умења и навика и навике предвиђених програмом физичког васпитања;
- Примена стечних знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичење и сл.);
- Задовољавање социјалних потреба за потврђивањем, групним поистовећивањем и сл.;
- Естетско изражавање кретњом и доживљавање естетских вредности;
- Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

	Недељни фонд час	Годишњи фонд час
1.ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ 1.1РЕДОВНА НАСТАВА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА	2	7
2.ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ 2.1 ИЗАБРАНЕ СПОРТСКЕ ГРАНЕ 2.2 СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ(секције) 2.3 АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ 2.4 КОРЕКТИВНО-ПЕДАГОШКИ РАД 2.5 ШКОЛСКА И ДРУГА ТАКМИЧЕЊА	11	3 6 3 6

1.ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ

1.1РЕДОВНА НАСТАВА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

Наставни садржај	Број часова	Број часова	Број часова увежбавања	Број часова	Број часова понављања
Атлетика	16	3	10	3	/
Гимнастика	19	5	12	2	/
Тестирање	12	/	/	12	/
Спортска игра	25	12	0	4	/
Укупно	72	20	31	21	0

Наставни садржаји	Број часова	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у васпитно-образовном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
-------------------	-------------	---	--	------------------------------	-----------------------------------

Атлетика	16	<ul style="list-style-type: none"> -ходање -трчање -вежбање -анализирање -такмичење 	<ul style="list-style-type: none"> -дискусија -анализирање -објашњавање поређење показивање 	<ul style="list-style-type: none"> -разговор -демонстрација -физичко вежбање 	<ul style="list-style-type: none"> -разликује правилно од неправилног држања тела -развијање и усавршавање моторичких способности -изводи покрете у задатом смеру -вешто изводи једноставне форме природног кретања
Вежбе на справама и тлу	19	<ul style="list-style-type: none"> -вежбање -анализирање 	<ul style="list-style-type: none"> -дискусија -анализирање -објашњавање -показивање 	<ul style="list-style-type: none"> -демонстрација -физичко вежбање 	<ul style="list-style-type: none"> -вешто изводи задате вежбе са реквизитима -уочава своје моторичке способности и особине, сличности и разлике међу вршњацима
Тестирање	12	<ul style="list-style-type: none"> -мерење 	<ul style="list-style-type: none"> -мерење -анализирање -упоређивање 	<ul style="list-style-type: none"> -физичко вежбање 	<ul style="list-style-type: none"> -мерење физичких способности ученика

Спортска игра	25	-вежбање -анализирање -трчање -скакање -такмичење	-анализирање -поређење -објашњавање -показивање	-демонстрација -физичко вежбање -разговор	-познаје правила спортске игре и придржава их се -стварање услова за социјално прилагођавање ученика за колективни живот и рад
---------------	----	---	--	--	--

2.1 Слободне активности (секције)

Слободне активности (секције) организују се за ученике са посебним интересовањем за спорт. Рад се одвија у спортским секцијама или школским екипама које се формирају према интересовању, способностима и полу ученика.

2.2 Активности у природи

Од активности у природи, планирана су два кроса и два излета.

Кросеви:

- јесењи крос, у организацији Спортског савеза Пожега
- пролећни крос, у организацији Спортског савеза Пожега

Излети:

-излет на Савинац (октобар)	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ -развијање основних моторичких активности -примена стечених знања кроз игру -стварање услова за социјално прилагођавање
-излет на Златибор (фебруар)	-развијање основних моторичких активности -учење и усавршавање технике скијања -стварање услова за социјално прилагођавање

2.3 Корективно – педагошки рад

Корективно-педагошки рад се организује за ученике који имају лоше држање тела. Рад спроводи наставник у сарадњи са

лекаром или физијатром који утврђује степен деформитета и прописује вежбе. Тежи случајеви телесних деформитета третирају се у здравственим установама.

2.4 Школска и друга такмичења

Школа организује и спроводи спортска такмичења као интегрални део процеса физичког васпитања, тј. обавезна унутар школска и међуодељенска такмичења у :

1. гимнастици
2. атлетици
3. спортским играма.

У сарадњи са Спортским савезом града Пожеге организују се такмичења међушколског карактера у свим спортским дисциплинама према календару који важи за ту школску годину.

Наставна област гимнастика

	Назив вежбе	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Вежбе на тлу („партер“)	Колут напред из чучња до чучња	*		
	Колут напред преко препреке-одразом, без изразите фазе	*		
	Колут напред преко препреке са фазом лета (сунђер			*
	Колут напред летећи са изразитом фазом лета (сунђерструњача)			*
	Из става раскорачног колут назад до става раскорачног	*		
	Из става раскорачног колут напред до става раскорачног			*
	Став на шакама уз помоћ	*		
	Став на шакама уз малу помоћ			*
	Став на шакама, издржај, колут напред			*
	Премет странце упором у „бољу“ страну	*		
	Премет странце упором улево и удесно		*	
	Прекопит („салто згрчено телом“) напред			*
	Мост из лежећег на леђима	*		
	Мост заклоном и усклоном уз помоћ			*
	Вага претклоном и заножењем на левој и на десној ноzi	*		
Прескок	Разношка преко козлића		*	
	Згрчка уз помоћ		*	
	Згрчка преко козлића или коња			*
	Разношка и згрчка са изразитом фазом лета			*

Греда	<p>Ученици и ученице – ниска, средња или висока греда: Наскочити на произвољан начин; усправ – одручити; кораци успону унапред до средине греде; чучањ и окрет у чучњу за 180° усправ; два корака зибом почучњем уназад; окрет у успону за 180° - узручити, кораци до краја греде; саскок пруженим телом (бочно)</p>	*		
	<p>Ученице – висока греда или греда висине од 80cm</p>			
	<p>Наскок у упор предњи, упор одножно десном (левом), окрет за 90° улево и прехват бочно (палчеви су окренути један према другом), упор клечећи на десној заножити левом (мала вага); ослонцем заножене ноге испред тела усправ уз помоћ; четири корака у успону – узручити; саскок суножним одскоком, доскочити на исто место – одручити, четири корака са предножењем; окрет за 90°, узручити; саскок пруженим телом,</p>			*
	<p>Залетом и суножним одскоком наскок премах одножно десном у упорјашући; окрет за 90° у лево; прехватом бочно и ослонцем стопалима иза тела упор чучећи; усправ, одручити; два корака зибом почучњем; скок суножним одскоком и доскок на једну ногу, слободна је у занужењу; вага претклоном и занужењем, уклон, валцер кораци до краја греде – таласи у одручењу; окрет у успону за 180° и једна дужина греде произвољна комбинација кретања (кораци, поскоци, окрети...), на крају греде саскок згрчено – бочно у односу на греду (завршити леђима према крају греде)</p>			*

Кругови	<p>Дохватни кругови: Суножним одривом згибом вис узнето, издржај; крос вис предњи саскок (уз помоћ)</p>	*		
---------	---	---	--	--

	Доскочни кругови: Из замаху предњихом вис узнето, вис стрмоглаво, вис узнето, вис стражњи – саскок (уз помоћ)			*
	Доскочни кругови: Из виса предњег вучењем вис узнето, вис стрмоглаво – издржај, вис узнето, отварањем вис предњи и спетни саскок			*

Наставна област рукомет

Елементи	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Вођење лопте „јачом“ руком у месту и праволинијско кретање умереном брзином	*		
Вођење лопте „јачом“ и „слабијом“ руком у месту		*	
Вођење лопте „јачом“ и „слабијом“ руком у кретању максималном брзином (праволинијски и са променом правца)			*
Вођење лопте „јачом“ руком у праволинијском трчању максималном брзином		*	
Бацање (додавање) лопте тзв. „кратким замахом“ изнад висине рамена	*		
Бацање (додавање) лопте тзв. „дугим замахом“ на веће растојање		*	
Бацање (додавање) лопте иза лећа			*
Увртање подлакти „слабијом“ руком			*
Хватање лопте у висини груди	*		
Хватање непрецизно бачених лопти (високих, ниских)		*	
Бочни („шасе“) шут	*		
Шут из трка („чеони шут“)		*	
Скок шут са позиције бека, крила, пивота			*
Игра на два гола	*		
Игра на два гола уз примену свих правила		*	
Три корака	*		
Три секунде	*		
Три метра	*		
Искључења		*	
Не прави прекршај ношена лопта	*		
Не прави прекршај преступ	*		
Извођење аута	*		

Индивидуална тактика одбране		*	
Индивидуална тактика напада		*	
Преузимање играча при блокади		*	
Игра на два гола уз суђење самих ученика			*
Ученик/ученица се такмичи			*
Ученик/ученица учествује у организацији утакмице или турнира			*

Наставна облааст кошарка

Елементи	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Основни став у нападу и одбрани	*		
Пивотирање	*		
Кретање у одбрани	*		
Скок у удбрани и нападу	*		
Хватање и додавање лопте обема рукама	*		
Вођење лопте праволинијски и са предњом променом правца	*		
Шут на кош из продора дриблингом		*	
Шут са дистанце		*	
Додавање лопте једном руком		*	
Шут на кош из продора двокораком након пријема лопте			*
Вођење лопте са променом кроз ноге			*
Шут из продора двокораком након пријема лопте			*
Шутирање полагање одоздо, одозго ибочно		*	
Игра 2 на 2 у нападу и одбрани		*	
Сарадња три играча у контра нападу и позиционом нападу			*
Одбрана „човек на човека“ и напад на ту одбрану		*	
Вођење лопте са променом иза леђа и „ролингом“			*
Скок – шут			*
Игра 3 на 3 у нападу и одбрани			*
Зонска одбрана и напад на зонску одбрану			*
Зна шта је лична грешка	*		
Преступ	*		
Не прави грешке у вођењу лоптевођење лопте у „задње“ поље	*		
Не прави грешку у корацима	*		
Не прави грешку 3	*		
Не прави грешку 5	*		

Извођење аута	*		
Ученик/ученица учествује у такмичењу			*
Ученик/ученица зна да суди			*
Ученик/ученица учествује у организацији утакмице или турнира			*

Наставна област фудбал

Елементи	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Праволинијско вођење лопте произвољним делом стопала	*		
Вођење лопте променом правца кретања разним деловима стопала уз присуство играча који омета		*	
Примање лопте, разним деловима тела у месту и кретању		*	
Одузимање лопте, избијањем, уклизавањем, гурањем раменом		*	
Застављање лопте која се креће у ваздуху произвољним делом стопала или било којим делом тела		*	
Вођење лопте произвољним делом стопала и шутирањ на гол произвољним делом стопала		*	
Одбијање лопте главом		*	
Техника голмана		*	
Примање лопте, разним деловима тела у месту и кретању		*	
Недозвољени контакт са лоптом	*		
Убацивање лопте у игру пре почетка утакмице, након прекида и када напусти терен	*		
Измена играча			*
Извођење слободних и казних удараца	*		
Испуњава тактичке задатке		*	
Временске казне и искључења до краја утакмице	*		
Тактика одбране – индивидуална и колективна; постављање код извођења аута		*	
Тактика напада		*	
Ученик/ученица се такмичи			*
Ученик/ученица зна да суди			*
Ученик/ученица учествује у организацији утакмице или турнира			*

Наставна област плес

Елементи	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Успешно плеском (ударањем дланом о длан) прати акценте у темпу музичке пратње	*		
Успешно плеском или топотом прати задати ритам и темпо музичке пратње	*		

Успешно се креће у задатом простору у свим смеровима комбинујући холање и		*	
Целокупну своју моторику (кретање и покрете појединих делова и целог тела)		*	
Повезује (просторно и временски) плесне елементе (најмање шест основних елемената технике: галоп, дечији поскок, мењајући корак, кораци са привлачењем са и без преноса тежине тела, кораци са ~~извесном напредном покретом и ударањем длана о длан~~) у ритму		*	
Уз помоћ (наставника) реализује задату комбинацију основних корака у аеробном загревању у трајању од 2 пута 32 4/4 такта		*	
Самостално реализује задату комбинацију основних корака у аеробном загревању у трајању од 2 пута 32 4/4 такта			*
Успешно моторички у ритму и темпу реализује одабране народне, друштвене и			*
Саставља и изводи самосталну плесну комбинацију у 2/4 такту од произвољно			*
Исказује креативност и стваралаштво кроз састављање мањих композиција			*
Влада терминологијом плесова			*
Учествује на такмичењу			*

Наставна област ритмичка гимнастика

Елементи	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Мачији поскок, дечији поскок, галоп напред и странце, поскок са заножењем.	*		
Окрет за 90°, 180° и 360°	*		
Суножно прескакање вијаче са и без међупоскока – обртање вијаче унапред и	*		
Ритмичко ударање чуњева један о други и о под, мали кругови чуњевима	*		
Галоп + дечији поскоци вијачом		*	
Галоп + поскок заножењем		*	
Галоп + мачији скок са бацањем и хватањем лопте, замаси лоптом у хоризонталној равни спојено са окретом за 180° и 360°		*	
Прескакање вијаче у трчању		*	
Прескакање вијаче галопом и странце		*	
Прескакање вијаче дечијим поскоцима		*	
Кружење вијачом (бочно и чеоно)		*	
Трчање са обртањем вијаче и прелаз у галоп			*
Научени поскок или скок повезати са ударањем чуња о чуњ испред и иза тела –			*
Ритмички састав без реквизита			*

Ритмички састав лоптом			*
Ритмички састав вијачом			*
Ритмички састав обручем			*
Ритмички састав чуњевима			*
Ученица се такмичи			*

Наставна област стони тенис

Елементи	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Форхенд и бекенд техника без ротације	*		
Форхенд и бекенд ударац са ротацијом по дијагонали			*
Основни став у игри	*		
Примена сложених техника са обе стране рекета			*
Пимпл игра обема странама		*	
Основна техника кретања	*		
Штоп игра и активна игра спином		*	
Школси сервис обема странама	*		
Разноврсни сервис			*
Зна када је поен	*		
Промена сервиса	*		
Трајање сета	*		
Активна игра		*	
Испуњава тактичке задатке у зависности од противника			*
Користи више врста квалитетног ротираниг сервиса са увежбаним тактичко –техничким наставком у игри			*
Такмичи се			*
Познаје организацију игре			*
Суди на мечевима			*
Искатује вољу за напредовањем			*

Наставна област атлетика

Елементи	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултате	*		
Изводи технику штафетног трчања		*	
Правилно скаче у даљ згрчном варијантом технике и мери дужину скока	*		
Правилно скаче у даљ варијантом технике увинуће			*
Зна атлетска правила за скок у даљ	*		
Правилно скаче у вис варијантом технике маказице	*		

Правилно скаче у вис леђном варијантом технике			*
Зна атлетска правила за скок у вис		*	
Правилно баца куглу варијантом технике из места и мери дужину хитца		*	
Правилно баца куглу леђном варијантом технике и мери дужину хитца			*
Зна атлетска правила бацања кугле	*		
Такмичи се у једној од атлетских дисциплина		*	
Такмичи се у атлетском петобоју			*

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1

УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА: 36

Циљ и задаци

Општи циљ предмета је оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе, посебно локалне заједнице, о примени демократских принципа и поштовање вредности кроз практично деловање

Задаци предмета:

- подстицање и оспособљавање за активно учешће у животу локалне заједнице.
- разумевање и функционисање нивоа и органа власти,
- упознавање мера власти,
- упознавање права и одговорности грађана на нивоу заједнице,
- развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења,
- обучавање за тимски начин рада.
- развијање способности критичког расуђивања и одговорног одлучивања и делања.

Редни број	Наставне теме	Број часова
1	Упознавање основних елемената програма	6
2	Први корак –уочавање проблема у заједници	4
3	Други корак –избор проблема	1
4	Трећи корак –сакупљање података о изабраном проблему	8
5	Израда студије	12
6	Јавна презентација студије	1
7	Осврт на научено	4
	УКУПНО	36

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
1. Упознавање	6	-разговарају,	Презентује програм,	-радионичарска,	-упознати ученика са
елемената програма		-илуструју, -дискутују, -изводе закључке	ствара тимове, мотивише за рад,	-интерактивна, -симулацијска	најзначајнијим појмовима везаним за пројекат грађанин, -обучавање ученика за тимски рад
2. Први корак – Уочавање проблема у заједници	4	-дискутују, -разговор са родитерљима и осталим представницима локалне заједнице -попуњавају упитник,	Упознаје ученике са основним појмовима локалне средине, ствара ситуације, даје упутства, упућује на изворе сазнања	- радионичарска, -групни рад, -тимски рад, -интерактивна	-слободно размишљање и изношење размишљања о отвореним питањима и проблемима које су сами идентификовали у локалној средини као значајне, -упознавање права и
3. Други корак – избор проблема	1	-процењују прикупљене податке, -дискутују, -бирају	Мотивише их за слободно комуницирање,	-радионичарска, -групни	-Слободно, демократско изражавање сопствених идеја, -учење преузимања
4. Трећи корак – Сакупљање података о изабраном проблему	8	-сакупљају информације, -праве упитнике, -одлазе на терен-библиотеку, локалну управу	Разговара, одговара на питања и објашњава непознате појмове, упућује на начине прављења упитника..	-истраживачки рад, -тимски рад, -посете, -интерактивна	-унапређење комуникацијских вештина у различитим социјалним ситуацијама- са представницима јавних институција, организација и другим учесницима у животу локалне заједнице, -развијање способности
5. Четврти корак – Израда студије	1 2	-разврставају и класификују прикупљени материјал, дискутују	Учествује као активан члан неке групе, координира рад	-радионичарска, -групни, -интерактивна, -симулативна	-обучавање за рад у групи и тиму, - да науче нешта да мисле-раде, него како мисле-раде,

<p>6. Пети корак – Јавна презентација студије</p>	<p>1</p>	<p>-презентују, -одговарају на питања, -бране своје ставове, -изводе закључке</p>	<p>Слуша, поставља питања, подржава, мотивише ослобађа треме, страха</p>	<p>-интерактивна, -симулативна, -јавни наступ</p>	<p>-боље разумевање нових и непознатих ситуација и ублажавање страха од непознатог као ометајућег фактора у различитим</p>
---	----------	---	--	---	--

					родитеља, представника локалне заједнице, са
7. Шести корак –Осврт на научено	4	-разговарају, -процењују, -закључују	Слуша, износи на крају своје мишљење	-интерактивна, -демонстративна, -игровна	Оспособљавање да самостално процене, искуства и

ВЕРСКА НАСТАВА

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

Циљ и задаци

Циљ предмета Верска настава - Православни катихизис (веронаука) у ИВ разреду јесте да ученици стекну знања о томе да постојање света има свој циљ. Тај циљ је есхатолошка као литургијска заједница: јединство свих створених бића међу собом и на крају с Богом, преко Богочовека Исуса Христа. Циљ због којег је све створено и зашто је створено на овај начин, откривен нам је као Црква, односно као конкретна литургијска заједница.

Задаци верске наставе су да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;

- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе;

- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене Цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;

- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;

изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

Садржаји програма	Број	Активности у образовно	Методе	Циљеви и задаци садржаја
-------------------	------	------------------------	--------	--------------------------

	часова	васпитном раду (ученика)		програма
Сусрет и упознавање катихете са ученицима	1	-упознавање са програмом и начином рада	-дијалошка -разговора	-упознати децу са циљевима и задацима верске наставе у шестом разреду
Тајна Христова	6	-разговор о немогућности постојања света без Бога -дијалог о сличности и разликама Божанске и људске природе	-дијалошка -разговора -молошка	-усвојити сазнање да је Христос и Истинити Бог и Истинити Човек -схватити потребу доласка Сина Божјег на свет
Рођење Христово	10	-рођење Христово – Јеванђелска повест -разговор о улози Богородице у Оваплоћењу Божјем -усвајање основних Христолошких појмова -обележавамо празник Рођења Христовог	-дијалошка -разговора -молошка -демонстративна	-схватити улогу Пресвете Богородице у Оваплоћењу Божјем -схватити зашто је Христос Једини Спаситељ света и човека -усвојити сазнање да је Христос дуго предсказивани и очекивани Месија
Христос- Нови Адам	7	-Библијска повест о Адамовом одбијању да испуни Божји план -разговор о последицама Адамовог поступка по природу и човека -Христос – Нови Адам -Христос – Спаситељ света који испуњава Божји план	-дијалошка -разговора -текстуална	-објаснити разлику између старог и Новог Адама -усвојити схватање да је циљ постојања човека да се од старог Адама уподоби Новом Адаму
Улога Бога у спасењу света	5	-разговор о актуелној ситуацији у свету -дијалог о Божјој бризи и љубави за свет и посебно човека -одлазак у храм	-дијалошка -разговора -молошка -демонстративна	-усвојити схватање да се Бог непрестано брине о свету и човеку -схватити да Бог никада не чини насиље над природом и вољом човека

Улога човека у спасењу света	4	-разговор о човековој слободној вољи -злоупотреба људске воље је извор зла и греха у свету	-дијалошка -разговора	-схватити да човек само својом слободном вољом улази у заједницу са Богом
Христов живот у православној иконографији	3	-одлазак у храм -објашњавање икона Господњих празника (по хронолошком реду)	-дијалошка -разговора -монолошка -демонстративна	-усвојити основна сазнања о православној архитектури и иконографији

ИЗАБРАНИ СПОРТ

Садржаји	Трајање	Циљеви и задаци	Начин и поступак	Врсте активности
- Развијање моторичких способности ученика (брзине, координације, прецизности изабране спортске гране)	На свим часовима као и на другим организационим облицима рада	Развијати способности полазећи од индивидуалних могућности ученика	У циљу развијања физичких способности спроводи се низ поступака (метода) и облика рада путем којих се постижу оптималне вредности ових способности, као основ за успешно стицање моторичких знања, умења, навика и формирања правилног држања тела	Путем вежби обликовања, фронтално, најчешће у припремном делу часа.

<p>-Усвајање моторицких знања,умења и навика изабраног спорта</p>	<p>На свим редовним часовима и ванчасовним и ваншколским активностима</p>	<p>- Спортско-техничко образовање ученика (обучавање и усавршавање) -Индивидуална и колективна тактика изабраног спорта -Правила изабраног спорта</p>	<p>Прецизирани су оперативни задаци с обзиром на пол ученика поштујући и индивидуалне разлике ученика</p>	<p>Органозовање унутар одељењских и међуодељењских такмичења</p>
<p>-Теоријско образовање из области изабраног спорта</p>	<p>На свим редовним часовима и ванчасовним и ваншколским активностима уз практичан рад (не предвиђају се посебни часови)</p>	<p>Упознавање ученика са основним принципима вежбања</p>	<p>Хигијена рада и одмора Држање тела и могућности заштите од деформисања</p>	<p>Током свих врста активности теоријско образовање укључити. Треба да буде усклађено са ативностима , односно конкретним задацима.</p>

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ - ДРУГА ГОДИНА УЧЕЊА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

Циљеви:

Циљ наставе немачког језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Ученик треба да усвоји основна знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима.

Учећи немачки језик ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе, развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији, поспешује стицање вишејезичке и вишекултурне компетенције и развија свест о језичком богатству.

Стандарди:

Разумевање говора

Ученик разуме једноставну усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од две до три минуте; и то на нивоу глобалног разумевања (основно обавештење из поруке), на нивоу селективног разумевања (проналажење тражене информације). Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука – монолог, краћи разговор, кратка информација.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем краће писане и илустроване текстове у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Усмено изражавање

Ученик је у стању да искаже једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора, самостално или уз помоћ наставника.

Писмено изражавање

У оквиру програмом језичке грађе, ученик пише поруке и кратке текстове.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Задаци:

Разумевање говора

На крају шестог разреда ученик треба да:

- разуме изразе које наставник употребљава током часа да би дао упутства за рад;
- разуме кратке дијалоге и монологска излагања (до осам реченица) које наставник исказује природним темпом а који садрже искључиво језичку грађу обрађену током петог и шестог разреда;
- разуме једноставне песме у вези са обрађеном тематиком;

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- савлада технике читања у себи и гласног читања;
- даље упознаје правила граfiје и ортографије;
- разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радним листовима;
- разуме смисао краћих писаних порука и илустрованих текстова о познатим темама (око 70 речи);
- издваја основне информације из краћег прилагођеног текста у вези са неком особом или догађајем (ко, где, шта, када, ...).

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију при спонтаном говору и читању;
- ступа у дијалог, постављањем и одговарањем на питања;
- уз наставников подстицај, представи себе или другог, опише неку ситуацију, слику, лице, предмет;
- рецитије.

Интеракција

Ученик треба да:

- реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања;
- поставља једноставна питања, одговара на њих и изражава допадање и недопадање;
- учествује у заједничким активностима и комуникацији на часу – рад у пару, у групи;
- тражи разјашњења када нешто не разуме.

Писмено изражавање

Ученик треба да:

- даље упознаје правила граfiје, ортографије и интерпункције;
- допуњава и пише речи и кратке реченице на основу датог модела;
- пише пригодне честитке, поруке и електронска писма користећи модел;
- пише своје личне податке и податке других особа – име, презиме, адресу;
- прави спискове с различитим наменама (куповина, прославе рођендана, обавезе у току дана, ...)

Знања о језику

- препознаје шта је ново научио;
- схвата значај познавања језика.

Наставна тема	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
<p>Школа - школске активности и обавезе</p> <p>Ја и моји другови</p> <p>Породица и блиско окружење</p> <p>Празници - Божић, Нова година, Ускрс и други важни празници</p> <p>Мој дом - просторије и обавезе у кући</p> <p>Исхрана - оброци, омиљена и здрава храна</p> <p>Одећа - одевни</p>	<p>Усвајање основних знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима који говоре немачки језик, усвајање норме комуникације у складу са специфичностима немачког језика.</p> <p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -разуме изразе које наставник употребљава -разуме краће дијалоге и монолошка излагања -разуме једноставне песме и усмене кратке поруке и реагује на њих -савлада даље технике читања у себи и гласног читања - упозна даље правила графије и ортографије - развојно изговара гласове, посебно оне које наш језик не познаје - у десетак реченица представи себе или другог 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Представљање себе и других 2. Поздрављање 3. Именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева 4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 5. Постављање и одговарање на питања 6. Молбе и изрази захвалности 7. Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности 8. Изражавање допадања и недопадања 9. Изражавање физичких сензација и потреба 10. Именовање активности (у вези са темама) 11. Исказивање просторних односа и величина 12. Давање и тражење информација о себи и другима 13. Тражење и давање обавештења 14. Описивање лица и предмета 15. Изрицање забране и реаговање на забрану 16. Изражавање припадања и поседовања 17. Тражење и давање обавештења о времену и часовнику 	<p>Немачки језик се употребљава у добро осмишљеним контекстима у пријатној и опуштеној атмосфери.</p> <p>Говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика.</p> <p>Битно је значење језичке поруке која обавезно мора бити схваћена.</p> <p>Скреће се пажња на значај граматичке прецизности исказа.</p> <p>Знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности.</p> <p>Настава се заснива на социјалној интеракцији:</p> <ul style="list-style-type: none"> -путем групног или индивидуалног решавања проблема, -потрагом за информацијама из различитих извора, -решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем. <p>Ученик се упућује у законитости усменог и писменог кода и њиховог међусобног односа.</p> <p>Граматички садржаји се уводе без детаљних граматичких објашњења.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке 2. Рад у паровима, малим и великим групама 3. Мануелне активности 4. Вежбе слушања 5. Игре примерене узрасту 6. Певање у групи 7. Класирање и упоређивање 8. Решавање текућих проблема у разреду, договори и мини пројекти 9. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала 10. Разумевање писаног језика 11. Писмено изражавање

<p>предмети и прикладно одевање</p> <p>Окружење - важне установе</p> <p>Остало: - годишња доба, месеци, дани у недељи, исказивање времена (метеоролошко и хронолошко</p>	<p>- реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања</p> <p>- поставља једноставна питања и одговара на њих</p> <p>- изражава допадање или недопадање</p> <p>-учествује у комуникацији на часу</p>	<p>18. Скретање пажње</p> <p>19. Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања</p> <p>20. Исказивање извињења и оправдања</p>		
--	--	--	--	--

Грамаички садржаји

1. Именице – заједничке, властите (Рецептивно усвајање рода, броја и падежа помоћу члана, наставака и детерминатива. Продуктивно коришћење номинатива, датива и акузатива једнине и номинатива и акузатива множине са одговарајућим предлозима и без предлога. Саксонски генитив.)
2. Члан (Рецептивно и продуктивно усвајање одређеног и неодређеног члана уз именице. Сажимање члана *im, am, ins*. Нулти члан уз градивне именице)
3. Негација (*kein* у номинативу и акузативу, *nicht* и *nein*)
4. Заменице (Личне заменице у номинативу – продуктивно, дативу и акузативу једнине и множине – рецептивно)
5. Придеви (Описни придеви)
6. Предлози (Датив – *bei, mit, aus, vor*. Акузатив – *für*. Датив / акузатив – *in, an, auf*)
7. Прилози (*links, rechts, hier, dort, da, heute, morgen, jetzt*)
8. Глаголи (Презент најфреквентнијих слабих и јаких глагола, простих и глагола са наглашеним или ненаглашеним префиксом, помоћних глагола *sein* и *haben*, модалних глагола у потврдном, одричном и упитном облику једнине и множине. Презент са значењем будуће радње. Претерит глагола *sein* и *haben*. Најфреквентнији рефлексивни глаголи и императив јаких и слабих глагола)
9. Бројеви (Основни бројеви до 1000 и редни бројеви до 100)
10. Реченица (Основне реченичне структуре у потврдном, одричном и упитном облику.)

Предвиђена су два писмена задатка, по један у сваком полугодишту.

Додатни рад

За додатни рад се опредељују даровити ученици посебних интересовања за немачки језик. Ангажовање ученике неопходно је стимулисати (похвале, награде, интерна такмичења у циљу припреме за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у област професионалне оријентације ка ширем пољу делатности које пружа немачки језик.

Допунски рад

Допунски рад се организује за ученике који у редовној настави немачког језика не постижу задовољавајуће резултате. Зависно од утврђених недостатака као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.

Корелација

Корелацију је могуће остварити са знањима стеченим из српског језика, енглеског језика, музичке културе, биологије, географије, техничког и информатичког образовања, верске наставе и грађанског васпитања.

Индивидуални образовни план

Право на ИОП има ученик који при учењу немачког језика има потребу за додатном подршком, има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи учења или проблема у понашању и емоционалном развоју), има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или вишеструке сметње или сметње из спектра аутизма), потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини или из других разлога због којих остварује право на подршку у образовању.

Право на ИОП има и ученик који учи немачки језик а поседује изузетне способности.

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

Циљеви:

Циљ наставе немачког језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Ученик треба да усвоји основна знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима.

Учећи немачки језик ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе, развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији, поспешује стицање вишејезичке и вишекултурне компетенције и развија свест о језичком богатству.

Стандарди:

Разумевање говора

Ученик разуме једноставну усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од две до три минуте; и то на нивоу глобалног разумевања (основно обавештење из поруке), на нивоу селективног разумевања (проналажење тражене информације). Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука – монолог, краћи разговор, кратка информација.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем краће писане и илустроване текстове у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Усмено изражавање

Ученик је у стању да искаже једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора, самостално или уз помоћ наставника.

Писмено изражавање

У оквиру програмом језичке грађе, ученик пише поруке и кратке текстове.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Задаци:

Разумевање говора

На крају шестог разреда ученик треба да:

- разуме изразе које наставник употребљава током часа да би дао упутства за рад;
- разуме кратке дијалоге и монолошка излагања (до осам реченица) које наставник исказује природним темпом а који садрже искључиво језичку грађу обрађену током петог и шестог разреда;
- разуме једноставне песме у вези са обрађеном тематиком;

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- савлада технике читања у себи и гласног читања;
- даље упознаје правила графије и ортографије;
- разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радним листовима;
- разуме смисао краћих писаних порука и илустрованих текстова о познатим темама (око 70 речи);
- издваја основне информације из краћег прилагођеног текста у вези са неком особом или догађајем (ко, где, шта, када, ...).

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију при спонтаном говору и читању;
- ступа у дијалог, постављањем и одговарањем на питања;
- уз наставников подстицај, представи себе или другог, опише неку ситуацију, слику, лице, предмет;
- рецитије.

Интеракција

Ученик треба да:

- реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања;
- поставља једноставна питања, одговара на њих и изражава допадање и недопадање;
- учествује у заједничким активностима и комуникацији на часу – рад у пару, у групу;

- тражи разјашњења када нешто не разуме.

Писмено изражавање

Ученик треба да:

- даље упознаје правила графије, ортографије и интерпункције;
- допуњава и пише речи и кратке реченице на основу датог модела;
- пише пригодне честитке, поруке и електронска писма користећи модел;
- пише своје личне податке и податке других особа – име, презиме, адресу;
- прави спискове с различитим наменама (куповина, прославе рођендана, обавезе у току дана, ...)

Знања о језику

- препознаје шта је ново научио;
- схвата значај познавања језика.

Модул	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
-Живео одмор -Мој свет -Удахни -Ти и ја	<p>Усвајање основних знања из француског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима који говоре немачки језик, усвајање нормe комуникације у складу са специфичностима немачког језика.</p> <p>Ученик треба да: -разуме изразе које наставник употребљава -разуме краће дијалоге и монолошка излагања -разуме једноставне песме и усмене кратке</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Представљање себе и других 2. Поздрављање 3. Именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева 4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 5. Постављање и одговарање на питања 6. Молбе и изрази захвалности 7. Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности 8. Изражавање допадања и недопадања 9. Изражавање физичких сензација и потреба 10. Именовање активности (у вези са темама) 	<p>Француски језик се употребљава у добро осмишљеним контекстима у пријатној и опуштеној атмосфери.</p> <p>Говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика.</p> <p>Битно је значење језичке поруке која обавезно мора бити схваћена.</p> <p>Скреће се пажња на значај граматичке прецизности исказа.</p> <p>Знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности.</p> <p>Настава се заснива на социјалној</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке 2. Рад у паровима, малим и великим групама 3. Мануелне активности 4. Вежбе слушања 5. Игре примерене узрасту 6. Певање у групи 7. Класирање и упоређивање 8. Решавање текућих проблема у разреду, договори и мини пројекти 9. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала 10. Разумевање писаног језика 11. Писмено изражавање

	<p>поруке и реагује на њих</p> <ul style="list-style-type: none"> - савлада даље технике читања у себи и гласног читања - упозна даље правила графиције и ортографије - разговетно изговара гласове, посебно оне које наш језик не познаје - у десетак реченица представи себе или другог - реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања - поставља једноставна питања и одговара на њих - изражава допадање или недопадање - учествује у комуникацији на часу 	<ol style="list-style-type: none"> 11. Исказивање просторних односа и величина 12. Давање и тражење информација о себи и другима 13. Тражење и давање обавештења 14. Описивање лица и предмета 15. Изрицање забране и реаговање на забрану 16. Изражавање припадања и поседовања 17. Тражење и давање обавештења о времену и часовнику 18. Скретање пажње 19. Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања 20. Исказивање извињења и оправдања 	<p>интеракцији:</p> <ul style="list-style-type: none"> - путем групног или индивидуалног решавања проблема, - потрагом за информацијама из различитих извора, - решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем. <p>Ученик се упућује у законитости усменог и писменог кода и њиховог међусобног односа.</p> <p>Граматички садржаји се уводе без детаљних граматичких објашњења.</p>	
--	---	--	--	--

Граматички садржаји

Ученици треба да разумеју и користе:

1. Презентативе *c'est/ce sont/ce n'est pas/ce ne sont pas; voici/voilà ; il y a/il n'y a pas (de/d')*: *Cest ma soeur. Ce sont mes parents. Cest la ferme de mes grands-parents. Ce sont leurs poules. Ce ne sont pas leurs vaches. Voici Miki, notre chien. Voilà nos chats. Il y a cinq chats, mais il n'y a pas de souris!*

2. Средства која указују на лице:

а) личне заменице у функцији субјекта (и испред глагола који почињу самогласником): *J'habite Hovi Sad. Hous avons des amis en France. Ils ont des jeux de société. Le jeu qu'elles adorent, c'est...*

б) наглашене личне заменице (усамљене): *Qui veut effacer le tableau ? - Moi! Qui a trouvé ce chaton ? - Elles ! Qui ira au supermarché? Pas nous!*

в) личне заменице у функцији директног и индиректног објекта (ненаглашене личне заменице за прво и друго лице): *Tu m'écoutes ?Elles vous connaissent bien. Je te donnerai mon devoir. (за треће лице): Tu l'aimes beaucoup? Vous pouvez le dire à Marta? Hous les voyons souvent. Il lui fait des misères, puis il lui donne des bonbons! Je leur écris tous les jours.*

3. Актуализаторе именице (члан - одређени/неодређени/нулти, демонстративе, посесиве, квантификаторе): *Le pays oii nous avons passé nos vacances, c'est la Suisse. Cest un très beau pays. Il y a des lacs et des montagnes. Sur cette photo, c'est mon copain Pierre: il est guide. Ces deux filles sont ses soeurs: Marie est infirmiere, elle a 23 ans; Sophie est étudiante, elle a 20 ans.*

Модалитете реченице: афирмацију, негацију, интерогацију (која садржи афирмацију и негацију, као и потврдни одговор *si*): *ne/n'.... pas/personne/jamais/rien, губљење ne/n' у фамилијарном говору): On va au cin ma ce soir. Je t'invite Je ne veu xpas venir avec toi/Je veux pas.... Je n'aime pas tes amis/ J'aime pas... Je ne vois personne... Ils ne font jamais ce que je propose .... Tu ne veux rien me dire ? Vous tes toujours à ... ? Vous ne devez pas prendre le train de midi? Si! Est-ce que vous connaissez X? Savez-vous ou je peux trouver X, s'il vous plaît? Quand est-ce qu'il revient? Pourquoi partez-vous si tôt?*

- Тотално индиректно питање и индиректни говор (изјавне реченице), са глаголом главне реченице у презенту индикатива (*demander si, dire que, ajouter que, écrire que*): *Elte demande si on peut fermer la fenêtre. Elle dit qu'il fait froid.*

5. Средства за исказивање просторних односа: *ici/là/là-bas; en haut/en bas; à gauche/à droite/en face/tout droit.*

6. Квалификацију

- помоћу компаратива супериорности/инфериорности/једнакости и суперлатива: *Je suis plus fort que toi! Il est moins rapide que sa soeur. Ils sont aussi intelligents que leurs parents. Cest ma meilleure ami. Cest le plus grand musée du monde.*

- помоћу компаративног *comme*: *Je suis comme toi!*

Детерминацију помоћу релативних реченица (релативне заменице *qui, que, où*): *Le village que nous avons visité s'appelle ...; le village qui se trouve au bord du Danube s'appelle...; le village où est né mon père s'appelle....*

7. Средства за исказивање временских

- временске индикаторе *hier, demain, en ce moment/à ce moment-là ; aujourd'hui/ce jour-là,*

- везнике *quand, lorsque* и везички израз *pendant que.*

8. Глаголске начине и времена:

- презент, сложени перфект, имперфект, футур први индикатива, као и перифрастичне конструкције: блиски футур, прогресивни презент, блиска прошлост: *Je lis beaucoup: ce livre, je suis en train de le lire maintenant; ce roman, je viens de le finir; cette BD, je vais la lire pendant les vacances;*
  - презент субјунктива глагола прве групе (после *il faut que*): *Il faut que tu racontes a à ton fr re, као и рецензивно: Il faut que tu fasses/ que tu ailles/ que tu sois/ que tu lises/ que tu saches/ que tu écrives;*
  - презент кондиционала (у изражавању сугестије/савета): *On pourrait lui montrer ma bibliothèque!*
  - императив *sois, soyez.*
9. Личне глаголске облике и безличне глаголске облике са инфинитивном допуном, директном и препозиционалном: *Ils veulent aller au cinéma. Il faut travailler plus. Je dois travailler. Je peux travailler. Il apprend à parler fran ais.*
- Употребу глаголских израза *avoir la permission de, avoir le temps de*: *Hous avons la permission de rester jusqu'à minuit! Je n'ai pas le temps de ranger ma chambre, je suis en retard.*
10. Средства за исказивање логичких односа:
- узрок: *Pourquoi tu ne viens pas avec nous? Parce que je n'ai pas fini mon travail. Il part car il est fatigué. J'ai compris cette phrase grâce à ta m re!*
  - последица: *Il ne fera pas beau, il faut donc organiser la fête dans un restaurant.*
  - опозиција: *Je sais chanter, mais pas danser. Ma soeur, au contraire, adore la danse.*

Предвиђена су два писмена задатка, по један у сваком полугодишту.

Додатни рад

За додатни рад се опредељују даровити ученици посебних интересовања за француски језик. Ангажовање ученике неопходно је стимулисати (похвале, награде, интерна такмичења у циљу припреме за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их увести у област професионалне оријентације ка ширем пољу делатности које пружа немачки језик.

Допунски рад

Допунски рад се организује за ученике који у редовној настави француског језика не постижу задовољавајуће резултате. Зависно од утврђених недостатака као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.

Корелација

Корелацију је могуће остварити са знањима стеченим из српског језика, енглеског језика, музичке културе, биологије, географије, техничког и информатичког образовања, физичког васпитања, верске наставе и грађанског васпитања.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ / ДРУГА ГОДИНА УЧЕЊА

Наставна тема	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
<p>In bocca al lupo, ragazzi! Школа, школски прибор и простор, активности у школи и ван ње</p>	<p>Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији,</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Представљање себе и других 2. Поздрављање 3. Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама) 4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 5. Постављање и одговарање на питања 6. Молбе и изрази захвалности 7. Примање и давање позива за учешће у игри / групној активности 8. Изражавање допадања / недопадања 9. Изражавање физичких сензација и потреба 10. Именовање активности (у вези са темама) 11. Исказивање просторних 	<p>Књига јесте основа за рад, али не треба да буде једино средство рада, већ се избегава рутина и часовима се приступа на другачији начин у зависности од теме и састава разреда.</p> <p>Рад треба да буде прилагођен ученицима, њиховим могућностима и интересовањима, да мотивише и инспирише, што захтева велику кретаивност са обе стране.</p> <p>Користе се, поред текста, илустративни материјали и фотографије, праве квизови и презентације, различите врсте рада у пару и групи.</p> <p>Инсистирати на усменој</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Спеловање одређених речи - Слушање разговора о школи на цд- у - Читање и писање одређене лексике која се односи на дату област - Вежбе и усвајање нових појмова кроз дијалог и рад у пару - Драматизација одређених ситуација везаних за област - Прављење распореда часова - - Слушање и читање текстова - Изражавање стечених утисака о земљи, граду, значају путовања - Поређење са сопственим градом и земљом, истицање сличности и уочавање разлика - Индивидуални рад- скупљање

<p>Andiamo al cinema 3D!</p> <p>Место и улица где живим, установе у окружењу</p> <p>Sono arrivati I nuovi vicini!</p> <p>Породица, суседи, пријатељи, кућни љубимци,</p>	<p>стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика. Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост,</p>	<p>односа и величина (Идем, долазим из..., Лево, десно, горе, доле...)</p> <p>12. Давање и тражење информација о себи и другима</p> <p>13. Тражење и давање обавештења</p> <p>14. Описивање лица и предмета</p> <p>15. Изрицање забране и реаговање на забрану</p> <p>16. Изражавање припадања и поседовања</p> <p>17. Тражење и давање обавештења о времену на часовнику</p> <p>18. Скретање пажње</p> <p>19. Тражење мишљења и изражавање слагања / неслагања</p> <p>20. Исказивање извињења и оправдања</p> <p>21. Негидовање и исказивање протеста</p> <p>22. Преношење трећој особи основног значења исказаног у оквиру набројаних комуникативних функција</p>	<p>комуникацији и ослобађању ученика и развијању жеље да се баве језиком који уче на различите начине.</p> <p>Користи се аудио материјал.</p> <p>Домаћи рад је разнолик и прилагођен могућностима ученика.</p> <p>Битно је створити позитивну атмосферу у разреду и такав став ученика према језику и земљи чији језик изучавају.</p>	<p>фотографија и информација о Ит.</p> <p>Примена описа на сопствени град и кратки дијалози</p> <p>Извршавање одређених задатих наређења и заповести</p> <p>Слушање италијанске музике</p> <p>Препознавање празника на основу прочитаних карактеристика</p> <p>Групно и индивидуално читање текстова</p> <p>Драматизација дијалога</p> <p>Прављење честитки</p> <p>Слушање празничних песмица</p> <p>Слушање и понављање новоусвојених појмова</p> <p>Индивидуално описивање места становања и одређених просторија</p> <p>Исказивање допадања/недопадања простора у којем се живи и разговор о могућим променама и плановима за будућност</p> <p>Скицирање плана куће/стана</p> <p>Дијалог о датуму рођења и другим битним датумима</p> <p>Разговор о значају спортских</p>
--	--	---	---	--

<p>дружење</p> <p>A Carnevale ogni scherzo vale! Празници и обичаји, одевни предмети, прикладно одевање</p> <p>Voglio un gelato!</p> <p>Куповина, оброци, исхрана, здрава храна</p>	<p>истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика. Стандарди Разумевање говора Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и</p>			<p>активности Индивидуално исказивање омиљеног спорта</p> <p>Групни рад на тему значајног италијанског/српског спортисте Прављење дијалога на тему слободног времена</p> <p>Препознавање нових појмова Изражавање допадања/недопадања Писање задатих бројева</p> <p>Одговарање на задата питања Постављање питања Тражење одређених информација Исказивање извињења, одређених потреба Квиз Опис тела, животиња</p> <p>Читање познатих текстова</p> <p>Диктат Самостално решавање</p>
---	--	--	--	---

<p>Facciamo le decorazioni di Pasqua! Важни празници и обичаји, Ускрс, навике у исхрани</p> <p>Sul campo da calcio!</p> <p>Спорт, спортски дан, дневне обавезе и обавезе у кући, слободне активности</p> <p>Quanto è bella l'estate!</p> <p>Излети, год. доба, месеци, дани у недељи, делови дана</p>				различитих проблема
---	--	--	--	---------------------

Граматика:

Ученици треба да разумеју и користе:

1. Именице - властите и заједничке, одговарајући род, број, са детерминативом
2. Одређени члан испред датума
3. Партитивни члан
4. Заменице за директни и индиректни објекат
5. Придеве - одговарајући род, број, место, поређење
6. Бројеве: основне преко 1000, редне до 20
7. Питања
8. Негацију
9. Заповедни начин
10. Кондиционал глагола *potere* и *volere*
11. Глаголска времена:
  - *Presente Indicativo* фреквентних глагола, рачунајући и повратне (*alzarsi, lavarsi*) и безличних глагола (*piovere, nevicare*);
  - *Passato prossimo* и *Imperfetto*- грађење и контрастирање употребе!
  - *Futuro*
12. Предлоге и сажете чланове
13. Прилоге за време, место, начин, количину: *prima, dopo, oggi, domani, sempre, qui, lì, là, davanti, dietro, bene, male, poco, molto, tanto, troppo, più, meno.*
14. Везнике *e, o, ma*

Стандарди

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

Усмено изражавање

Ученик самостално усмено изражава ситуације и комуникативне функције у вези са темама предвиђеним наставним програмом.

Писано изражавање

Ученик се у писаној форми изражава у вези са темама и ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући правила писаног кода.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције.

Медијација

У комуникативним контекстима који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1) и циљног језика (Л2) преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми) у складу са потребама комуникације.

Знања о језику

Ученик препознаје принципе граматичке и социolingвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.

Разумевање говора

Теме предвиђене наставном програмом обухватају и оне теме које су обрађене током претходних година учења страног језика.

Ученик треба да:

- разуме дијалоге (до 10 реплика / питања и одговора), приче, друге врсте текстова и песме о темама садржајима и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа;
- разуме општи садржај и издвоји кључне информације из прилагођених текстова после 2-3 слушања;
- разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на групну активност, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости, планови за блиску будућност, свакодневне активности, жеље и избори, итд.).

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- разуме текстове (до 150 речи), који садрже претежно познате језичке елементе, а чији садржај је у складу са развојним и сазнајним карактеристикама, искуством и интересовањима ученика;
- разуме и адекватно интерпретира садржај илустрованих текстова (стрипови, ТВ програм, распоред часова, биоскопски програм, ред вожње, специјализовани часописи, информације на јавним местима итд.) користећи језичке елементе предвиђене наставним програмом.
- проналази и издваја предвидљиве информације у текстовима из свакодневног окружења (писма, краћи новински чланци, упутства о употреби) и из краћих књижевних форми (приповетке, поезија, драмски текстови) примерених узрасту и интересовању ученика;
- може да изведе закључак о могућем значењу непознатих речи ослањајући се на општи смисао текста са темом из свакодневног живота.

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације;
- поред информација о себи и свом окружењу описује или извештава у неколико реченица о лицима, догађајима и активностима у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре);
- препричава, упоређује и интерпретира у неколико реченица садржај писаних, илустрованих и усмених текстова на теме, садржаје и комуникативне функције предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре)
- у неколико реченица даје своје мишљење и изражава ставове у складу са предвиђеним комуникативним функцијама, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре).

Интеракција

Ученик треба да:

- у стварним и симулираним говорним ситуацијама са саговорницима размењује исказе у вези с контекстом учионице, као и о свим осталим темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом (укључујући и размену мишљења и ставова према стварима, појавама, користећи познате морфосинтаксичке структуре и лексику);
- учествује у комуникацији и поштује социокултурне норме комуникације (тражи реч, не прекида саговорника, пажљиво слуша друге, итд).

1. усмерава пажњу, пре свега, на оно што разуме;
2. покушава да одгонетне значење на основу контекста и проверава питајући неког ко добро зна (друга, наставника, итд.);
3. обраћа пажњу на речи / изразе који се више пута понављају, као и на наслове и поднасловe у писаним текстовима;
4. обраћа пажњу на разне невербалне елементе (гестови, мимика, итд. у усменим текстовима; илустрације и други визуелни елементи у писменим текстовима);
5. размишља да ли одређена реч коју не разуме личи на неку која постоји у матерњем језику;
6. тражи значење у речнику;
7. покушава да употреби познату реч приближног значења уместо непознате (нпр. аутомобил уместо возило);
8. покушава да замени или допуни исказ или део исказа адекватним гестом / мимиком;
9. уз помоћ наставника континуирано ради на усвајању и примени општих стратегија учења (генерализација, индукција, дедукција и позитивни трансфер).

Додатни рад

За додатни рад предвиђају се различите активности организоване у договору са ученицима који показују посебно интересовање за италијански језик . Часови подразумевају рад везан за језик, граматичке структуре, али, наравно и за све друге информације и занимљивости везане како за језик, тако и за земљу чији језик изучавамо. Инсистира се на самосталним активностима, интеракцији и комуникацији, буђењу креативности и маштовитости деце.

Допунски рад

Допунски рад се организује за ученике који показују лошије резултате или нису у могућности да савладају градиво на задовољавајући начин и у одговарајућој мери, Међутим, не само тада, већ и сваки пут када постоји нека нејасноћа или проблем који ученици нису у стању да свладају на редовној настави.

Корелација

Корелацију је могуће остварити са знањима стеченим из српског, енглеског или неког другог романског језика, уколико су га ученици имали раније.

Такође је могућа и са предметима као што су физичка и музичка културе, историја, географија, биологија и грађанско васпитања као и верско васпитање.

ШПАНСКИ ЈЕЗИК

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ - ДРУГА ГОДИНА УЧЕЊА

Страни језик

Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативним вештинама и развијањем способности и метода учења страног језика. Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да

настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

Стандарди

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

Усмено изражавање

Ученик самостално усмено изражава ситуације и комуникативне функције у вези са темама предвиђеним наставним програмом.

Писано изражавање

Ученик се у писаној форми изражава у вези са темама и ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући правила писаног кода.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције.

Медијација

У комуникативним контекстима који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1) и циљног језика (Л2) преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми) у складу са потребама комуникације.

Знања о језику

Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.

КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ

1. Представљање себе и других
2. Поздрављање
3. Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама)
4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди
5. Постављање и одговарање на питања

6. Молбе и изрази захвалности
7. Примање и давање позива за учешће у игри / групној активности
8. Изражавање допадања / недопадања
9. Изражавање физичких сензација и потреба
10. Именовање активности (у вези са темама)
11. Исказивање просторних односа и величина (*Идем, долазим из..., Лево, десно горе, доле...*)
12. Давање и тражење информација о себи и другима
13. Тражење и давање обавештења
14. Описивање лица и предмета
15. Изрицање забране и реаговање на забрану
16. Изражавање припадања и поседовања
17. Тражење и давање обавештења о времену на часовнику
18. Скретање пажње
19. Тражење мишљења и изражавање слагања / неслагања
20. Исказивање извињења и оправдања
21. Негирање и исказивање протеста
22. Преношење трећој особи основног значења исказаног у оквиру набројаних комуникативних функција

1. Именице - рецептивно и продуктивно

а. Властите именице, посебно имена људи и географски називи хиспанског говорног подручја
Miguel, Maria, Pedro, Elena, Juan, etc.; España, América Hispánica/Latina, etc.

б. Заједничке именице с променом у члану и другим детерминативима - (*el libro, este libro, mi libro, los libros, estos libros, mis libros*)

2. Придеви - рецептивно и продуктивно

а. Поређење придева: *comparativo y superlativo relativo*: *más bonito que, el más bonito*

б. Придеви са апокопом: *un gran actor, un buen amigo*

3. Личне заменице - рецептивно и продуктивно

а. у функцији субјекта: *yo, tú, él, ella, nosotros, vosotros, ellos, ellas, Usted, Ustedes*

б. у функцији објекта, ненаглашене: *me, te, le, la, lo, nos, os, les, las, los*

в. у функцији објекта, наглашене: *a mi, a ti, a él, a ella, a nosotros, a vosotros, a Usted, a Ustedes*

г. заменице: *se* (повратни глаголи и глаголи са "лексичким *se*"): *lavarse; tratarse de...*

4. Предлози (и рецептивно и продуктивно)

de, a, sin, con, contigo, contigo, sobre/encima de, bajo/debajo de, cerca de, lejos de, etc.

5. Глаголи:

а. Садашње време правилних глагола *-ar, -er, -ir* и најфреквентнијих глагола са променом у основи: *decir, traer, poner, etc. Presente del*

indicativo - и рецептивно и продуктивно у свим глаголским лицима

б. *Estar + gerundio* - и рецептивно и продуктивно у свим глаголским лицима (- ¿Qué estás haciendo? -Estoy leyendo el periódico.)

в. *Imperativo* и *presente del subjuntivo* горе наведених глагола (у негираним императивним конструкцијама и у формалном стилу обраћања: *habla/hable/hablado/hablen/no hables/no hablen/no habléis*) - и рецептивно и продуктивно

г. Прошла времена (само у индикативу): *Pretérito perfecto simple (pretérito indefinido); Pretérito imperfecta; Pretérito perfecto compuesto*: - фреквентни правилни глаголи и одређени број најфреквентнијих неправилних глагола у свим глаголским лицима (*hablar, comer, beber, pensar, trabajar, escribir, leer, vivir, jugar, viajar, estudiar// ser, estar, tener, ir, traer, decir, venir, etc...*) - и рецептивно и продуктивно као комплетне фразе

El fin de semana pasado visité a mis abuelos.

Lo siento, se me olvidó la tarea en casa.

Cuando era pequeña, me gustaba jugar con las muñecas.

¿Has terminado la tarea?

д. Модални глаголи (у горе наведеним глаголским временима) - и рецептивно и продуктивно као комплетне фразе, у конструкцијама са инфинитивом и са именским додацима: *poder, querer, saber, tener que, gustar*

Me gusta este libro.

¿Puedo salir?

Quiero viajar a México.

Tengo que estudiar mucho.

ђ. Безличне конструкције са субјунктивом (само рецептивно)

Es importante que estudies lenguas extranjeras.

Es necesario que duermas bien.

е. Личне конструкције са презентом субјунктива (само рецептивно)

Te recomiendo que viajes a España.

ж. Футур (и рецептивно и продуктивно) само правилних глагола

Este verano viajaré a España.

з. Основни глаголски изрази (и рецептивно и продуктивно)

tener que + infinitivo/, deber + infinitivo, hay que + infinitivo, hay+iménica (hay mucha gente aquí)

и. Основни глаголски изрази за увођење зависних реченица у процесу медијације: *Pienso que, Dice que, ...*

Pienso que le gusta esta película.

Dice que te va a prestar el libro.

б. Прилози (и рецептивно и продуктивно)

а. Формирање прилога помоћу суфикса - *mente* (из основног речника).

б. Прилози за време: *ahora, siempre, a menudo, con frecuencia, nunca, a veces, de vez en cuando, etc...*

в. Прилози за количину: *mucho, poco, bastante, suficiente(mente).*

г. Прилози за начин: *bien, mal, así, de tal manera, rápido, despacio, voluntariamente.*

д. Прилози и предлошки изрази за место и правац кретања: *aquí, allí, en la calle, en casa, a casa, a clase, etc.*

7. Бројеви: основне преко 1000, редне до 5 (primer(o(s))/primera(s), etc.)

8. Упитне реченице (и рецептивно и продуктивно):

а. са упитном речи (*¿Quién?, ¿Cuándo?, ¿Cómo?, ¿Dónde?, etc.*),

б. које захтевају одговора да/не (*sí/no*)

9. Негација (и рецептивно и продуктивно)

No trabaja hoy.

No quiero ir al cine esta tarde.

Трајање (у час.)	Садржај	Начин остваривања	Врсте активности
1	Introducción	Уводни час је предвиђен за упознавање ученика са градивом које ће се обрађивати у току школске године. Такође, кроз низ краћих активности и квиза, подсећамо се градива из претходног разреда.	Интеракција ученика са наставником, рад у групама.
8	Hablando se entiende la gente	На, ученицима, већ познат начин рада, кроз занимљиве активности, обрађујемо садржаје предвиђене у овој области. Углавном се ради о материји већ познатој ученицима (представљање себе и других, бројеви, глаголи, дани у седмици...).	Звучни материјал, рад у паровима и групама, понављање научених конструкција, уочавање правила.
9	Havegando por la red	Ученици причају о свакодневним активностима, уз увођење глагола у презенту (правилни глаголи). Такође, биће речи о члановима породице, занимањима и присвојним придевима, при чему ћемо се ослањати на већ стечено знање. Ученици ће постављати питања, са предвиђеним упитним заменицама, па ће на иста и одговарати. У овом периоду, предвиђен је контролни задатак.	Рад у групама и паровима, слушање звучног материјала, повезивање група речи, вежбе из граматике.
9	¡Feliz Navidad y próspero Año Nuevo!	Децу треба заинтересовати да би лакше усвојила одређену тему. Стога, ове године правимо групну честитку, уз подсећање на приче о Божићу из претходне године и слушање песама. Причамо о плановима и обавезама ученика, уз обнављање конструкције <i>ir a + infinitivo</i> , али се уводи и нова глаголск аформа за исказивање тренутне радње – <i>estar + gerundio</i> . Учимо и бројеве од 100-1000, показне заменице и констркције за исказивање морања.	Звучни материјал, рад у паровима и групама, понављање научених конструкција, уочавање правила.

9	Del leer sale el saber	У овој области, акценат је на усменом изражавању. Причамо о дечијој књижевности, уз групни рад и представљање неких познатијих књига за децу на шпанском. Од граматичких садржаја најзначајније је увођење глагола који имају неправилне облике. Граматичка правила не би требало излагати, осим ако ученици на томе не инсистирају. Предвиђен је први писмени задатак.	Слушање звучног материјала, групни рад читање једноставног текста, мини дијалози.
9	¡A mal tiempo, buena cara!	Обнављамо изразе за временске прилике. Уз увођење нових неправилних глагола, причамо о физичким доживљајима бола, жељама...Превозна средства, делови тела, лична хигијена, редни бројеви (1-5), неке су од тема ове области.	Групни рад, интеракција наставник-ученик, читање, звучни материјал.
9	Más vale solo, que mal acompañado	Причамо о свадбеним обичајима у хиспанским земљама и упоређујемо са нашим. Кад је граматичка садржина у питању новина је поређење придева, личне заменице (директни објекат), али и предлози (con, sin, a, de, en). Обнављамо боје, одећу, разговоре телефоном, а уједно и проширујемо знање. Други контролни задатак.	Вежбе у пару и групама, слушање звучног материјала, понављање стеченог знања, читање.
9	Haz bien y no mires a quién	Питати за упутства и давати иста, изражавати стања, говорити о животињама, императиву, јавним грађевинама, теме су ове области.	Рад у групама и пару, слушање аудио материјала, мини вежбе писања као увод у писмени задатак.
Укупно часова : 72			

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часа

Циљ наставе изборног предмета чувари природе јесте развијање пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет.

Задачи:

- развијање образовања за заштиту животне средине
- развијање вредности, стегова, вештина и понашања у складу са одрживим развојем
- развијање здравог односа према себи и другима
- на основу стечених знања изабрати квалитетне и здраве стилове живота
- примењивање рационалног коришћења природних ресурса
- стицање способност за уочавање формулисање, анализирање и решавање проблема
- развијање радозналости, активно учествовање и одговорност
- развијање свести о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Одрживост, животна средина и утицај човека	4(2+1+1)	слушају, причају, посматрају, закључују	-подстиче на размишљање о одрживости и животној средини -развија радозналост	-фронтални -индивидуални -групни	-да ученици примењују образовање за заштиту и одрживост животне средине
Одговоран однос према одрживости животне средине	11(3+4+4)	слушају, причају, закључују, демонстрирају	-подстиче на размишљање о природним богатствима и одговорности -развија радозналост и	-фронтални -индивидуални -групни	-да развијају вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем

			одговорност		
Одговоран однос према здрављу	6(2+2+2)	слушају, причају, посматрају, заључују, демонстрирају	-подстиче на размишљање о изворима и последицама загађења животне средине -развија радозналост и одговорност и свест о очувању здравља	-фронтални -индивидуални -групни	-да знају да на основу стечених знања препознају и изаберу квалитетан и здрав стил живота
Одговоран однос према животињама	7(3+1+3)	слушају, причају, посматрају, заључују, демонстрирају	-подстиче на размишљање о односу према животињама -развија радозналост и здрав однос према животињама	-фронтални -индивидуални -групни	-да поседују развијену свест о личном ангажовању у заштити животиња
Одговоран однос према разноврсности живог света	8(2+2+4)	слушају, причају, посматрају, заључују, демонстрирају	-подстиче на размишљање о разноврсности живог света -развија одговорност и свест о очувању биодиверзитета	-фронтални -индивидуални -групни	-да поседују потребу за личним ангажовањем у заштити и одрживости животне средине, природе и биодиверзитета -да поседују иницијативу за активно учествовање

Начин остваривања програма (методе и технике)

Програмски садржаји, поред основног теоријског приступа, поседују и активан који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката. Овако конципиран програм, пружа могућност за креативан начин реализације према могућностима школе. Применом различитих метода (вербалне, текстуалне, демонстративне, илустративне) наставник усмерава интересовања и креативност ученика у покушају да самостално објасне узроке и последице човековог дејства на животну средину. Наставник усмерава ученике за учествовање на наградним конкурсима, такмичењима и радионицама које организује Покрет горана Србије.

СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

Садржаји програма	Трајање	Циљеви и задаци	Начин и поступак	Врсте активности
Увод -Појам свакодневног живота -Значај проучавања свакодневног живота у прошлости	2 часа	-Разумевање појма свакодневни живот -Разумевање значаја проучавања свакодневног живота у прошлости	-Упознавање са појмом прошлост -Поређење садашњости и прошлости	-Усмено излагање -Разговор -Објашњење -Уочавање
Грбови и заставе некад и сад -Појам грба и заставе као симбола и хералдике као науке о грбовима -Улога и значај грбова и застава у садашњости -Улога и значај грбова и застава у прошлости -Грбови и заставе у прошлости српског народа	4 часа	-Упознавање са улогом и значајем грбова и застава -Упознавање са улогом и значајем грбова и застава у прошлости српског народа	-Упознавање с грбовима и заставама у прошлости -Упоредивање грбова и застава некад и сад	-Усмено излагање -Разговор -Радионица
Свакодневни Живот у средњо-Вековној европи -Начин исхране		-Упознавање са свакодневним животом људи у средњем веку	-Усвајање знања о свакодневном животу људи у средњем веку -Питања као подстицај тражења одговора	-Усмено излагање -Радионица -Коришћење мултимедијалних презентација

<ul style="list-style-type: none"> -Одевање -Породични односи -Становање -Живот у средњовековном граду -Средњовековни замак -Живот у средњовековном селу -Властелин на свом имању -Образовање -Живот у средњовековном манастиру -Војска -Витешка каријера -Витешки турнири и друге такмичарске игре -Друштвени живот -Употребни предмети -Страхови средњовековног становништва -Лечење -Путовање и трговина 	18 часова			
<p>Свакодневни Живот у српским земљама средњег века</p> <ul style="list-style-type: none"> -Начин исхране -Одевање -Становање -Лечење 	12 часова	<ul style="list-style-type: none"> -Упознавање са свакодневним Животом српског народа у средњем веку 	<ul style="list-style-type: none"> -Усвајање знања о свакодневном животу народа Старог истока -Подстицање ученика на истраживачки рад -Подстицање креативности 	<ul style="list-style-type: none"> -Усмено излагање -Разговор -Групни рад -Објашњење

-Животни циклус -Српска средњовековна породица -Образовање -Друштвени живот -Насеља -Живот на селу -Војска -Путовање и трговина				
--	--	--	--	--

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

Циљ и задаци

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Оперативни задаци

- развијају ликовно- естетски сензибилитет (осетљивост) за спонтани ритам бојених мрља, линија, текстуру, светлину, боју и чулну осетљивост и осећајност за визуелно споразумевање и свет уобразиље у ликовним делима;

- покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло- тамно, облик- боја, простор, композиција;
- посматрају и естетски доживљавају дела ликовне уметности;
- развијају љубав према ликовном наслеђу;
- оспособљавају се за стваралачко преношење визуелно- ликовних искустава у природно- друштвена научна подручја и тако развијају интересовање за
- оплемењивање и заштиту природе и смисао за унапређивање културе живљења;
- развијају способност за креативно и апстрактно мишљење;
- развијају способност сарадње и самопоуздања у тимском раду;
- развијају индивидуално истраживање односа ликовних елемената на примерима националног и светског ликовног уметничког наслеђа.

Напомена: Посете културним институцијама (музеји, галерије, споменици културе) – 2 часа

Трајање	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика	Циљеви и задаци садржаја и програма
11+1	<p>Цртање</p> <ul style="list-style-type: none"> - тачка, линија и смер (3) - слободан ритам маса и волумена, бојених мрља, линија, светлина (2) - компоновање основних тродимензионалних облика (3) - компоновање више ритмичких целина у простору (употребни предмети) (3) - естетско процењивање (1) <p>Сликање</p> <ul style="list-style-type: none"> - хроматски и ахроматски скуп (2) - интензивне (јарке, чисте) боје и боје ослабљеног интензитета (замућене боје) 	<ul style="list-style-type: none"> - објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација - показивање основних цртачких техника - објашњавање и упознавање са основним ликовним елементима - индивидуални рад и рад у групама - коректуре и естетске анализе (заједно са ученицима) - рад по природи (моделу) - посете културним институцијама (музеји, галерије) - објашњавање, разговор - демонстрирање осн.сликарских техника - показивање репродукција познатих сликара (чисте и замућене боје 	<ul style="list-style-type: none"> - представљање садржаја рада - разговори са ученицима (питања, дијалози, дискусије)- вежбање основних цртачких техника - усмеравање на самосталан рад са наглашеном индивидуалношћу - рад у групама са поделом задатака - естетска анализа, самовредновање и оцењивање од самих ученика - ест. анализа и самовредновање - припрема сценографије за 	<ul style="list-style-type: none"> - усвајање и систематизација изложеног градива као и његова практична примена -- разговори са наставником (питања, дијалози, дискусије)- вежбање основних цртачких техника - покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло- тамно, облик- боја, простор, композиција - вежбање основних 	<ul style="list-style-type: none"> -развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја; стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства -развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање; -развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење; развијање осетљивости за ликовне и визуелне
12+0					

10+ 2	Вајање - тактилне вредности површина и облика (2) - чврста и мека форма (2) - моделовање геометријских и неправилних форми (2)	- репродукције 2д и 3д уметничких дела и уочавање разлика - демонстрација рада у појединим материјалима- глина, глинамол... - индивидуални, рад у пару и групи са ученицима - рад по природи - коректура и	индивидуалношћу у моделовању, рад у групи, рад у пару - примена конвексних и конкавних форми - дијалози, дискусије, естетска анализа и самовредновање	-практична примена усвојеног градива кроз израду плитког рељефа и слободне скулптуре - развијају способност за креативно и апстрактно мишљење;	
-------	---	--	---	---	--

ХОР И ОРКЕСТАР

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА : 1 час недељно
 УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ : 36 часова

Учешћем у хору млада личност сагледава вредности заједничког рада у подстицању одређеног уметничког задатка. Хор је најмасовнији вид колективног музицирања у основној школи и од његовог рада зависи углед школе. Од учесника хора се захтева јединствени приступ и рад свих ученика.

Хорско певање може бити :

- одељенско хорско певање
- разредно хорско певање
- хорско певање старијих разреда

Певање у хору има образовни и васпитни циљ. Образовни циљ обухвата развијање слуха и ритма, ширење гласовних могућности, учвршћивање интонације. Васпитни циљ обухвата развијање осећања припадности колективу, развијање естетских осећања, комуникацију са другим члановима хора.

За овај рад веома је битно да се поштују основна начела вођења хора ради успешног израђивања и усавршавања хорског певања.

- прво и основно начело је музикалност и слух

- други елемент је дисциплина у погледу увежбавања хорских песама и извођења
- треће начело је способност одабирања композиција према узрасту, музикалним способностима, менталитету и темпераменту деоница. При том важну улогу игра и поднебље у којем се деца развијају.

У репертоар песама увек уносити нове композиције а обнављати и оне које саставу хора највише одговарају. Одабирање песама увек зависи од гласовних могућности и музикалности заинтересованих ученика. Тај посао мора да се обавља сваке године.

Разговор са хором о репертоару за предстојећу школску годину, значи да деца учествују у одабирању са наставником, преслушају песме и дају своје мишљење. Врло је важна и субјективна позиција ученика у раду и развијање демократичности као важног васпитног фактора, уз уважавање њиховог мишљења и критичког става.

У току школске године потребно је са хором извести најмање десет композиција.

ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН

Право на ИОП има ученик који при учењу има потребу за додатном подршком, има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи учења или проблема у понашању и емоционалном развоју), има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или вишеструке сметње или сметње из спектра аутизма), потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини или из других разлога због којих остварује право на подршку у образовању.

Право на ИОП има и ученик који поседује изузетне способности из једног или више наставних предмета.

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ ВЕЋА 6. РАЗРЕДА

Активности	Време реализације	Начин реализације	Носиоци реализације	Начин праћења реализације
Доношење програма и плана рада Одељењског већа, Одељењског старешине, Савета родитеља	Септембар	Разматрање и усвајање	Одељењске старешине	Записник са седница Одељењских већа
Распоред израде писмених и контролних задатака	Септембар	Разматрање и усвајање	Руководиоци стручних већа	
Доношење ИОП-а	Септембар	Разматрање и усвајање	Одељењске старешине	
Анализа успеха и дисциплине	Октобар, децембар, март, јун	Анализа, дискусија, доношење одлука	Одељењске старешине	
Анализа реализације часова редовне, допунске и додатне наставе, изборних предмета и слободних активности.	Октобар, децембар, март, јун	Анализа, дискусија	Одељењске старешине и предметни наставници	

Изрицање васпитних и васпитно-дисциплинских мера ученицима.	Октобар, децембар, март, јун	Анализа, дискусија, доношење одлука	Одељењске старешине и предметни наставници	
---	------------------------------	-------------------------------------	--	--

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
-септембар	Упознавање ученика са правилима понашања у школи Усклађивање ставова породице и школе везаних	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
	Усклађивање ставова породице и школе везаних за васпитање ученика Организовање индивидуалних разговора Сређивање педагошке документације	-дискусија	-ученици
-октобар	Упознавање својих и потреба других Изражавање сопствених и разумевање туђих осећања Организовање индивидуалних разговора Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-новембар	Развијање толеранције на различите ставове, особине и потребе Грађење сарадничког односа у групи (разреду) Анализа успеха на крају I класификационог периода Сређивање педагошке документације	-разговор -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -ученици

-децембар	Решавање проблема Подршка и значај социјалне групе у превазилажењу личних проблема Подршка и значај социјалне групе у превазилажењу личних проблема Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-јануар	Обележавање Дана Светог Саве	-разговор	-одељењски старешина -ученици
-фебруар	Суочавање са неуспехом и грађење модела за његово превазилажење Помоћ ученицима при укључивању у такмичења Разрешавање сукоба	- едукативне радионице -разговор	-изабрани ученици-чланови ученичког парламента -стручни сарадник - сарадници Завода за јавно здравље -одељењски старешина
-март	Грађење и јачање личних вредности и ставова Праћење ученика на такмичењима Сређивање педагошке документације Развој сарадничке комуникације у разреду (активно слушање других)	-едукативна радионица -разговор -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -стручни сарадник
-април	Анализа успеха на крају III класификационог периода Стресогене животне ситуације Учење и изградња одбрамбених механизма за превазилажење стреса Организовање родитељског састанка	-разговор -дискусија- -презентација	-ученици -одељењски старешина -стручни сарадник -сарадници Вишег суда-Ужице
-мај	Организовање и извођење екскурзије Ризична понашања (пушење, алкохолизам, наркоманија) Учење вредносних судова. Сређивање педагошке документације	-чишћење учионице -разговор	- ученици -одељењски старешина
-јун	Анализа успеха на крају школске године Анализа рада одељењског старешине Сређивање педагошке документације	-разговор	-ученици -одељењски старешина

ПРОГРАМ ЕКСКУРЗИЈЕ

Садржаји, места и објекти које треба посетити	Број дана	Активности у образовно-васпитном раду	Образовно - васпитна област	Образовно-васпитни циљеви и задаци екскурзије
<p>-Пожега - Ваљево - Фрушка Гора – Сремски Карловци – Нови Сад - Пожега</p>	<p>2</p>	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - упоређивање - упознавање нових предела, културноисторијских споменика - упознавање са основним одликама византијске културе Срба (фреске, слике) - корелација међу наставним предметима - проширивање знања 	<ul style="list-style-type: none"> - историја - географија - ликовна култура - биологија - српски језик 	<ul style="list-style-type: none"> - проширивање и усвајање дела наставног. програма, непосредним упознавањем садржаја наставних предмета, појава и процеса и природно-географских феномена, као и односа у природној и друштвеној средини - упознавање културног наслеђа и прив. достигнућа у вези са делатношћу школе - уочавање узр.последничних односа у конкретним природним и друштвеним условима - развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика - развијање позитивних односа према националним, културним и естетски вредностима - развијање позитивних социјалних односа - подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја

Време реализације: мај месец

